

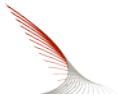
Suuntaus-hanke

POHJOIS-KAUKASIAN KAPINALIIKKEEN NYKYTILA JA VIRANOMAISTEN VAINO

23.6.2015
Maahanmuuttovirasto
Maatietopalvelu
Julkinen teemaraaportti

Pakolaisrahasto

Sisällys

1. Taustaa.....	2
1.1. Tshetsshenian sodista Kaukasian Emiraattiin.....	2
1.2. Lähteistä ja käsitellyistä alueista.....	3
2. Konfliktin kehitys 2010-luvulla ja nykytilanne.....	3
3. Kapinaliikkeen muutos.....	5
3.1. Kapinallisryhmien toiminta ja taktiikat.....	5
3.2. Emiraatin muutos.....	6
3.3. Kansainväliset yhteydet.....	8
3.3.1. Syyria ja IS.....	8
3.3.2. Georgia.....	10
3.3.3. Ukraina.....	11
3.4. Avustajien toiminta.....	11
4. Salafismi ja sen yhteys taistelijatoimintaan.....	12
4.1. Salafismi uskonnollisena suuntauksena.....	12
4.2. Salafismi ja taistelijat.....	13
4.3. Viranomaisten ja median suhtautuminen salafisteihin.....	13
5. Viranomaisten toiminta.....	13
5.1. Toimivat viranomaiset.....	14
5.2. Toimintatavat.....	16
5.3. Oikeuden saaminen ja rankaisemattomuus.....	19
5.4. Entisten kapinallisten paluu yhteiskuntaan.....	22
5.5. Riskiryhmät.....	23
6. Yhteenveto.....	24
LÄHTEET.....	24

Tämä teemaraportti on osa Suomen Maahanmuuttoviraston maatietopalvelun ERF-rahoitettua ”Suuntaus”-hanketta, jonka tarkoitus on tunnistaa tärkeimpiä maatietoaiheita ja ennakoida entistä paremmin tulevia tietotarpeita. Metodina on ollut puhuttelupöytäkirjojen systemaattinen läpikäyminen tarkoitusta varten laadittua lomakepohjaa käyttämällä. Tutkitut maat ovat Nigeria, Iran, Irak ja Venäjä, sekä kansalaisuudettomat. Tämän raportin teema on ollut pöytäkirjojen analyysin perusteella yksi yleisimmin esiintyneistä turvapaikanhakuperusteista. Raportin tiedot perustuvat julkisiin lähteisiin.

1. Taustaa

1.1. Tshetshenian sodista Kaukasian Emiraattiin

Tshetshenian ensimmäinen sota käytiin vuosina 1994–1996, kun Venäjä lähetti joukkonsa itsenäiseksi pyrkivään tasavaltaan. Rauhansopimuksen solmimisen jälkeen Tshetshenian presidentiksi valittiin Aslan Mashadov.¹ Vuonna 1999 Venäjä aloitti Tshetshenian toisen sodan sen jälkeen, kun Venäjällä tapahtuneissa pommi-iskuissa kuoli satoja ihmisiä ja viranomaiset syyttivät tapahtumista tshetsheenejä. Toisen Tshetshenian sodan päättymisen aikaa on vaikea määritellä: aseellinen vastarinta ei ole lakannut vielä kukaan kokonaan. Vuonna 2009 Venäjä kuitenkin ilmoitti sotilaallisen operaation Tshetsheniassa päättyneen, kun tasavallan turvallisuustilanne oli parantunut tarpeeksi.² Toisessa Tshetshenian sodassa tshetsheenen vastarinta sai selvästi voimakkaammin uskonnollisen, islamistisen muodon.³

2000-luvulla valta Tshetsheniassa on ollut Moskovan puolella olevalla Kadyrovin suvulla, ja vuodesta 2007 presidenttinä on ollut Ramzan Kadyrov, joka piti valtaa käytännössä jo vuodesta 2004, hänen isänsä tultua murhatuksi. Kadyrov on saanut Tshetshenian pitkälti rauhoitettua, mutta keinot ovat olleet kovat. Tshetshenia on käytännössä Kadyrovin diktatuuri, jossa ihmisoi-keusloukkaukset kapinaliikkeen kannattajiksi epäiltyjä kohtaan ovat yleisiä. Kadyrovilla on apunaan poliisi- ja sotilaallisia joukkoja, joita kutsutaan yleisesti kadyrovilaisiksi (kadyrovtsy).⁴

Tshetshenian toisen sodan myötä islamistinen kapinaliike on rantautunut 2000-luvulla alueen muihinkin tasavaltoihin, etenkin Ingushiaan, Dagestaniin ja Kabardino-Balkariaan. Ingushian osalta ensimmäiset merkittävät tapahtumat olivat Argunin solan taistelu vuonna 2000, johon osallistui inguushivapaaehtoisia, ja hyökkäys Nazranin kaupunkiin kesäkuussa 2004, joissa inguusheilla oli merkittävä rooli. Kapinaliikkeen vahvistumiseen vaikuttivat presidentti Aushevin syrjäyttäminen ja korvaaminen Kremliä myötäilevällä Murat Zjazikovilla, ja valtion turvallisuuspalveluiden brutaalit ennaltaehkäiseviksi tarkoitetut toimet islamisteja vastaan.⁵

Vuonna 2007 tshetsheenen silloisen tunnustamattoman valtion Itshkerian tasavallan johtaja Doku Umarov irtisanoutui Itshkerian johdosta ja perusti niin kutsutun Kaukasian Emiraatin. Emiraatti pyrkii erottamaan Pohjois-Kaukasian Venäjästä ja perustamaan alueelle islamilaisen valtion, jota hallitsee sharia-laki ja jolla on läheiset yhteydet Arabian niemimaan ja Lähi-idän valtioi-

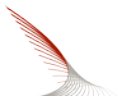
¹ BBC 9.12.2014.

² ibid.

³ Górecki 2014, s. 15-16.

⁴ BBC 9.3.2015; RFE/RL 19.1.2015; Tshelysheva 2010, s. 24–25, teoksessa Novaja Gazeta 2010.

⁵ McGregor teoksessa ”Volatile Borderland”, 2011.

hin.⁶ Kaukasian Emiraatti on virtuaalinen islamilainen valtio, jonka alueet eli vilajatit vastaavat pitkälti olemassa olevia Pohjois-Kaukasian tasavaltoja, joskin Emiraatilla on omia nimiä alueille ja kaupungeille. Emiraatti on käytännössä löyhä itsenäisten taistelijaryhmien yhteenliittymä, joita yhdistää yhteinen idea ja uskollisuus Emiraatin johtajalle. Emiraatin hajanaisuus vaikeuttaa suurten operaatioiden tekemistä, mutta toisaalta viranomaisten on vaikea taistella sitä vastaan.⁷

Emiraatin toiminnassa on ollut eri vaiheita: aluksi emiraatti jatkoi jo olemassa olevaa sissisotaa, mutta vuodesta 2009 se alkoi tehdä näyttäviä hyökkäyksiä niin viranomaisia kuin tavallisia kansalaisiakin kohtaan sekä Pohjois-Kaukasiassa että muualla Venäjällä. Emiraatin suosio Kaukasiassa laski.⁸ Vuonna 2012 Umarov käski luopumaan hyökkäyksistä siviilejä vastaan ja keskittämään hyökkäykset turvallisuusvoimia ja vallanpitäjiä vastaan. Uusi taktiikka lisäsi Emiraatin suosiota väestön keskuudessa. Vuonna 2013 Umarov salli taas hyökkäykset muun Venäjän maaperällä ja kehotti häiritsemään Sotshin olympialaisia.⁹

Emiraatin ja vastarintaliikkeen historiassa alkoi uusi vaihe, kun Umarov sai surmansa vuoden 2013 syksyllä ja uudeksi johtajaksi tuli keväällä 2014 dagestanilainen Kebekov, joka kielsi jälleen iskut siviilejä vastaan. Samoihin aikoihin pohjoiskaukasialaisia alkoi mennä taistelemaan Syyriaan. Näistä kehityksistä kerrotaan luvuissa 3.2. ja 3.3.

1.2. Lähteistä ja käsitellyistä alueista

Ihmisoikeusjärjestöt ja vapaa media eivät voi juurikaan toimia Pohjois-Kaukasiassa, ja ulkopuolisten on vaikea mennä sinne. Niinpä alueen ihmisoikeustilanteesta ja viranomaisten taistelusta kapinallisia vastaan on vaikea saada luotettavia tietoja. Tähän raporttiin on ensisijaisesti valittu 2010-luvulla laadittuja kattavia ihmisoikeus- ja turvallisuustilannetta käsitteleviä raportteja ja analyyseja, ja täydennetty sitä kiinnostavaa tietoa tarjoavilla uutisilla. Lähteiksi on valittu ensisijaisesti kansainvälisiä lähteitä, jotka seuraavat paikallisia tiedotusvälineitä ja muita paikallisia lähteitä pyrkien muodostamaan niistä kokonaiskuvan.

Raportti keskittyy eniten Tshetshenian ja Ingushian tilanteisiin, koska nämä alueet ovat nousseet eniten esiin Suuntaus-hankkeeseen liittyvissä puhuttelupöytäkirjoissa.

2. Konfliktin kehitys 2010-luvulla ja nykytilanne

Konflikti on muuttunut vähemmän intensiiviseksi, sillä kapinalliset eivät pysty enää tekemään näyttäviä, useiden kymmenien kuolonuhrien iskuja.¹⁰ Uutisten valossa Pohjois-Kaukasian turvallisuustilanne on selvästi rauhoittunut etenkin vuoden 2014 lopussa ja vuoden 2015 alussa. Uutiset aseellisista yhteenotoista ja kuolonuhreista ovat vähentyneet. Vuonna 2014 oli Pohjois-Kaukasiassa Caucasian Knot -sivuston keräämien tietojen mukaan yhteensä 341 kuolonuhria ja 184 haavoittunutta. Suurin osa uhreista oli Dagestanissa, sen jälkeen eniten uhreja oli Tshetsheniassa, Kabardino-Balkariassa ja Ingushiassa. Kuolleista suurin osa oli taistelijoita. Siviilejä kuolonuhreista oli 37, eli vajaat 11 %.¹¹

Muutos on selkeä: vielä vuonna 2013 kuolonuhreja oli 529, ja vuonna 2010 noin 750, eli uhrien määrä on vähentynyt muutamassa vuodessa puoleen. Haavoittuneiden määrä on laskenut sa-

⁶ Caucasian Knot, 29.12.2014; Górecki 2014, s. 13.

⁷ Górecki 2014, s. 18.

⁸ *ibid*, s. 21-22.

⁹ *ibid*, s. 24.

¹⁰ Falkowski 11/2014. s. 5.

¹¹ Caucasian Knot, 31.1.2015.

mana aikana sitäkin voimakkaammin. Siviilien osuus sekä kuolleista että etenkin haavoittuneista on selvästi laskenut 2010-luvun alkuun verrattuna.¹² Vuosi 2015 tämä kehitys näyttää toistaiseksi jatkuvan: koko alueella on Caucasian Knotin keräämissä tiedoissa ensimmäiseltä kolmelta kuukaudelta vain 39 kuollutta ja 12 haavoittunutta. Uhrit ovat keskittyneet lähes pelkästään Dagestaniin ja Tshetsheniaan, minkä lisäksi yksittäisiä uhreja on ollut Kabardino-Balkariassa ja Stavropolin alueella. Ingushiassa ei ollut tänä aikana yhtään kuollutta tai haavoittunutta. Siviilejä uhreista oli vain kaksi.¹³

Vuoden 2015 alussa Jamestown Foundationin tutkija Mairbek Vatshagajev arvioi, että konflikti on muuttumassa sotilaallisesta poliittiseksi. Hänen mukaansa radikaali-islam on saamassa yhä enemmän jalansijaa väestössä, myös älymystön keskuudessa. Se johtaa Venäjän vallan oikeutuksen kyseenalaistamiseen.¹⁴

Ingushia on rauhoittunut erityisesti. Siihen on edellisinä vuosina voinut vaikuttaa parantunut tiedustelu, kapinallisten toiminnan painopisteen siirtyminen muille alueille (he ovat nykyään aktiivisimmillaan Dagestanissa) ja paikallisten asukkaiden suurempi halukkuus tehdä yhteistyötä viranomaisten kanssa. Lisäksi viranomaiset ovat onnistuneet ennaltaehkäisevillä toimilla vähentämään nuorten halukkuutta liittyä aseellisiin ryhmiin sekä sopeuttamaan joitain kapinallistojen luopuneita takaisin yhteiskuntaan.¹⁵ Viimeisen vuoden aikana tapahtuneeseen rauhoittumiseen voi johtua avainhenkilöiden surmaamisesta. Etenkin sen jälkeen, kun toukokuussa 2014 surmattiin emiiri Abdullah (Artur Gatagazhev), viranomaiset onnistuivat merkittävästi heikentämään Ingushian kapinaliikkeen toimintakykyä.¹⁶ Toukokuussa 2015 Ingushian presidentti Junus-bek Jevkurov sanoi, että kapinaliike on tasavallassa voitettu. Jevkurovin mukaan tasavallassa on jäljellä enää 14 kapinallista, joiden hän sanoo olevan ulkomaisten tiedustelupalveluiden kouluttamia ja saavan apua perheeltään ja sukulaisiltaan.¹⁷

Esimerkiksi Memorial-ihmisoikeuskeskuksen Aleksander Tsherkasov, International Crisis Groupin Varvara Pahomenko ja puolalaistutkija Maciej Falkowski arvioivat, että Pohjois-Kaukasian rauhoittuminen on vain väliaikaista, ja väkivaltaisemmat ajat voivat olla pian edessä. Rauhoittumiseen on tällä hetkellä useita syitä: taistelijoiden ideologinen muutos ja siihen osittain liittyvä johtajuuskriisi Emiraatissa, ankara politiikka Tshetsheniassa, taloudellisten tukien vaikutus sekä Sotshin olympialaisia edeltäneet ennennäkemättömän laajat turvallisuusoperaatiot. Lisäksi pehmeämpi politiikka Ingushiassa ja Dagestanissa sekä sovittelevampi suhtautuminen salafisteihin ovat tuottaneet näillä alueilla tuloksia. Nämä muutokset eivät kuitenkaan poista pitkäaikaisia poliittisia, yhteiskunnallisia ja taloudellisia ongelmia, ja nuo ongelmat ovat epävakaisuuden varsinainen syy.¹⁸

Lisäksi rauhoittuminen johtuu osittain siitä, että kapinallistaistelijoita on lähtenyt runsaasti Pohjois-Kaukasiasta Syyriaan. Monet taistelevat islamistisen äärijärjestön IS:n (tunnetaan myös nimillä ISIS ja ISIL) riveissä. Tsherkasovin mukaan mukaan Pohjois-Kaukasiasta Syyriaan lähteneet taistelijat saattavat palata kokeneempina ja ideologialtaan muuttuneina. Näin IS:n vaikutusvalta voi vahvistua Pohjois-Kaukasiassa. Hallinnon väkivaltainen vastaus voi vain pahentaa tilannetta. Pahomenko arvioi, että vaikka Sotshin olympialaisia edeltäneet väkivaltaiset turvallisuustoimet ovat näyttäneet tehokkailta, pidemmällä aikavälillä seuraa vastakkainasetteluja väestön ja viranomaisten välillä ja alue radikalisoituu entisestään.¹⁹

¹² Caucasian Knot, 19.2.2015.

¹³ Caucasian Knot, 27.4.2015.

¹⁴ Jamestown Foundation, 30.1.2015.

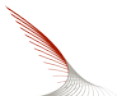
¹⁵ Amnesty, 2012.

¹⁶ Jamestown Foundation, 9.1.2015.

¹⁷ RFE/RL 19.5.2015.

¹⁸ Caucasian Knot, 7.1.2015; Falkowski, 11/2014, s. 5-6, 27-29.

¹⁹ Caucasian Knot, 7.1.2015.

Falkowski myös arvioi, että mahdollinen vakava poliittinen tai taloudellinen kriisi Venäjällä voi johtaa ongelmien uuteen kärjistymiseen. Samoin voi käydä, jos Kadyrovin valtakausi Tshetsheniassa päättyisi jostain syystä, sillä alueen valtajärjestelmä ajautuisi kaaokseen.²⁰ Jamestown Foundationin Mairbek Vatshagajev arvioi myös, että Kabardino-Balkariassa kapinaliike voi vahvistua johtuen äskettäisistä epäoikeudenmukaisina ja puolueellisina pidetyistä tuomioista, joita langetettiin vuonna 2005 tehdystä iskusta.²¹

3. Kapinaliikkeen muutos

3.1. Kapinallisryhmien toiminta ja taktiikat

Kapinaliike ei pysty enää niin väkivaltaisiin iskuihin kuin ennen, ja se on myös huomannut, että aiemmin tehdyt suurimittaiset iskut tuottivat sille enemmän haittaa kuin hyötyä. Nykyään kapinalliset tekevät murhia ja pommi-iskuja turvallisuuspalveluja ja paikallisia viranomaisia vastaan, sekä pommi-iskuja infrastruktuuriin ja joukkoliikenteeseen. Myös puolivirallisissa uskonnollisissa rakenteissa ja tuomioistuimissa työskentelevät ihmiset voivat olla iskujen kohteina. Siviilit joutuvat uhreiksi vain osuessaan sattumalta paikalle. Lisäksi kapinallisten kohteina voivat olla alkoholia myyvät kaupat ja kahvilat tai muuten epäislamilaisten pidetyt paikat.²² Kapinalliset tietävästi tietävät, että ihmisiä pakotetaan ilmiantajiksi tai allekirjoittamaan tunnustuksia, eivätkä yleensä kosta sitä siviileille. Kapinallisryhmien välillä tosin on eroja.²³ Ingushiassa kapinallisten toiminta on ollut lähinnä hyökkäyksiä ja murhia poliisin ja sisäministeriön joukkoja vastaan.²⁴

Koko Pohjois-Kaukasiassa taistelijoita arveltiin vuonna 2014 olevan vajaasta tuhannesta useaan tuhanteen.²⁵ Arviot Tshetsheniassa olevien kapinallisten määrästä vaihtelevat vain noin tusinasta reiluun sataan. Joidenkin asiantuntijoiden mukaan he ovat lähinnä Dagestanin ja Ingushian raja-alueilla ja toimivat lähinnä näiden naapuritasavaltojen alueilla. Kapinalliset ovat aktiivisempia Dagestanissa, ja aiempina vuosina he ovat olleet aktiivisia myös Ingushiassa.²⁶ Tshetshenian taistelijat eivät juuri tee iskuja, sillä viranomaiset kostavat aina tekemällä erikoisoperaatioita. Kaupungeissa on pieniä itsenäisiä ryhmiä ja yksittäisiä toimijoita, jotka saattavat kyetä iskuihin.²⁷

Vatshagajevin mukaan Tshetshenian taistelijat toimivat kolmella alueella, joita leimaavat metsäiset vuoristoalueet: Ingushian rajan läheisissä metsissä, Vedenon alueella Mustilla vuorilla (Пастбищный Хребет) ja Dagestanin rajan lähellä olevassa vuorimetsässä.²⁸ Kapinallisryhmien on vaikea toimia Groznyissa ja muissa suurissa kaupungeissa, koska niissä on niin paljon poliiseja.²⁹ Muissa tasavalloissa kapinallisilla toimivat enemmän kaupungeissa. Muiden alueiden taistelijat kunnioittavat vuorilla ja metsässä piileskeleviä tshetsheenikapinallisia, joita kutsutaan "metsäveljiksi", ja uskovat heidän edustavan todellista vastarintaa.³⁰

²⁰ Falkowski, 11/2014, s. 5-6, 27-29.

²¹ Jamestown Foundation, 16.1.2015.

²² International Crisis Group, 19.10.2012, s. 15, 17.

²³ Danish Immigration Service, 1/2015, s. 51.

²⁴ McGregor teoksessa "Volatile Borderland", 2011.

²⁵ Górecki 2014, s. 18-19.

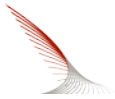
²⁶ Danish Immigration Service, 01/2015, s. 23-24.

²⁷ ibid, s. 25-27.

²⁸ ibid, 24-25.

²⁹ ibid, s. 25-28.

³⁰ ibid, s. 23-27.

Vaikka Pohjois-Kaukasian viranomaiset raportoivat sadoista surmatuista taistelijoista vuosittain, taistelijoiden määrä alueella on pysynyt vakaana, eli uusia liittyy sitä mukaa, kun taistelijoita kuolee tai joutuu vangiksi. Laaja tiedotustoiminta helpottaa värväystä, etenkin kapinallisten uutisverkosto Kavkaz Center. Sen materiaalia ladataan puhelimiin ja muistitikkuihin niitä varten, jotka eivät pysty pääsemään sivustolle. Värvääjät toimivat nuorten parissa moskeijoissa ja niiden tuntumassa, yliopistoissa, kuntosaleilla ja työpaikoissa. Taistelijat ovat keskimäärin 21–23-vuotiaita, kun muutama vuosi sitten keskimääräinen ikä oli yli 25. Harvoilla on enää kokemusta Tshetshenian sodista. Aktiivinen taistelija-aika on lyhentynyt: nykyään kestää keskimäärin 18 kuukautta taistelijatoiminnan aloittamisesta, ennen kuin taistelija kuolee tai jää vangiksi.³¹ Kapinallisuuden rahoituslähteiksi puolalaistutkija Wojciech Górecki mainitsee rahan kiristäminen alueen liikemiehiltä, ja Ranskassa asuva tshetsheniasiantuntija Mairbek Vatshagajev taas sanoo rahoituksen lähteeksi ulkomailla olevan diasporan, etenkin Kairossa ja Istanbulissa.³²

3.2. Emiraatin muutos

2010-luvun puoliväliin mennessä Pohjois-Kaukasian vastarintaliike on muuttunut motivaatioltaan uskonnolliseksi ja paikallisesta taistelijajärjestöstä maailmanlaajuisen sotilaallisen islamistisen liikkeen haaraksi.³³ Puolalaistutkija Maciej Falkowskin mukaan kapinalliset kokevat kuuluvansa islamilaiseen yhteisöön ummaan, ja heidän ideologiansa tärkein osa on islamilaisuus.³⁴ Novaja Gazetan toimittajien Olga Bobrovan ja Julia Latyninan vuoden 2010 artikkeleiden mukaan Kaukasian Emiraatti eroaa ratkaisevasti Dudajevin ajan vastarintaliikkeestä. Maallisen separatismien tilalle on tullut uskonnollisuus, islamilaisen valtion perustaminen ja ns. puolustuksellinen jihad, jonka mukaan muslimimaat ovat vääräuskoisten hallussa.³⁵

Kuitenkin etenkin Tshetshenian kohdalla lähteissä on erimielisyyttä siitä, missä määrin nationalismi ja separatismi ovat jääneet todella taka-alalle. Muun Pohjois-Kaukasian osalta näyttää sen sijaan olevan selvää, että nykyään kyse on uskonnollisesta taistelusta. Kapinallisuudessa tuli joksikin aikaa välirikko Kaukasian Emiraatin perustamisen jälkeisinä vuosina, kun monet tshetshenitaistelijat olisivat halunneet keskittyä edelleen alueelliseen separatismiin. Vuosina 2010–2011 neljä tshetshenikomentajaa sanoutui irti Umarovin ylikansallisesta emiraatista ja ilmoitti pyrkivänsä islamilaiseen Tshetshenian valtioon. Osa kuitenkin palasi Umarovin alaisuuteen myöhemmin. Joidenkin asiantuntijoiden mukaan tshetshenitaistelijoiden motiivina on edelleen nationalismi ja separatismi, kun taas Ingushiassa ja Dagestanissa jihad, uskonnollinen taistelu, on paljon suositumpaa. Joidenkin mukaan taas Tshetsheniassakaan ei olisi enää kyse alueellisesta vapaustaistelusta, vaan taistelijaryhmät ovat uskonnollisesti motivoituneita.³⁶

Tshetsheniasta on myös lähtenyt paljon taistelijoita Syyriaan ja Irakiin maailmanlaajuisen sotilaallisen jihadin nimissä.³⁷ Todennäköinen tulkinta lähteiden perusteella on, että Tshetsheniassa kapinallisuuden kannattajat ovat jakautuneet nationalistisen separatismien motivoimiin ja niihin, jotka kokevat olevansa osa maailmanlaajuisesta islamistista liikettä. Islamistinen motivaatio näyttää olevan sielläkin yleinen.

Falkowskin mukaan Kaukasian jihadin globalisoituminen on vieroittanut paikalliset yhteisöt kapinallisuudesta. Vaikka paikalliset tuntevatkin yhteenkuuluvuutta maailmanlaajuisen muslimiyh-

³¹ Górecki 2014, s. 19; ICG 19.10.2012, s. 14.

³² Górecki 2014, s. 19–20; Danish Immigration Service, 1/2015, s. 30.

³³ Esim. Falkowski 11/2014; Górecki 2010; Danish Immigration Service 1/2015; ICG 19.10.2012; Tshelysheva 2010, Bobrova 2010 ja Latynina 2010 teoksessa Novaja Gazeta 2010, sekä monet muut raportissa käytetyt lähteet.

³⁴ Falkowski, 11/2014, s. 13–14.

³⁵ Bobrova 2010, s. 38–39; Latynina 2010, s. 54. Teoksessa Novaja Gazeta, 2010.

³⁶ Danish Immigration Service, 01/2015, s. 23–25; ICG 19.10.2012, s. 13; Falkowski, 11/2014, s. 15–16.

³⁷ esim. Falkowski, 11/2014, s. 15–16; Caucasian Knot, 27.11.2014.

teisön kanssa, paikallinen etninen identiteetti on heille tärkeämpi. Useimmat eivät myöskään hyväksy kapinallisten uskonnollista radikalismia ja alueen perinteisen suufilaisen islamin kritisointia. Vain muutama prosentti kaukasialaisista on salafeja, vaikka salafismin suosio onkin nousussa.³⁸

Toisaalta International Crisis Groupin mukaan monet nuoret turhautuvat muun muassa paikallisten viranomaisten julmuuteen, oikeusvaltion heikkouteen, korruptioon ja tehottomuuteen. Monet uskovat, että islamilaisille periaatteille rakentuva valtio olisi nykyistä järjestelmää oikeudenmukaisempi, ja siksi he kannattavat kapinallisia. Se saa heidät ensin avustamaan taistelijoita ja lopulta liittymään heihin.³⁹

Maciej Falkowskin analyysin mukaan sotilaallisen taistelun yhdistyminen maailmanlaajuiseen jihadiin on vienyt Pohjois-Kaukasian kapinaliikkeen omalaatuisuuden ja marginalisoinut sitä, sillä kansainvälisessä jihadissa Syyrian ja Irakin rintamat ovat keskeisempiä. Taistelemaan haluavat suuntaavat Syyriaan sen sijaan, että liittyisivät Pohjois-Kaukasian kapinallisjoukkoihin. Tämä on radikaali muutos, sillä kaukasialaiset eivät ole koskaan ennen osallistuneet suurin joukoin jihadiin Kaukasian ulkopuolella.⁴⁰

Ideologisen muutoksen rinnalla ja osittain siihen liittyen ovat viime aikoina kulkeneet kapinaliikkeen johdon rakennemuutokset. Emiraatin perustaja Doku Umarov sai surmansa syyskuussa 2013. Umarovin kuoleman on arvioitu olevan kova isku Emiraatille. Hänen seuraajansa valitseminen meni vuoden 2014 kevääseen, ja on arvioitu, että se voi johtua erimielisyyksistä kapinallisten keskuudessa. Tshetsheenit pyrkivät tietävästi saamaan Umarovin seuraajaksi tshetsheNIKomentajan, mitä muiden tasavaltojen taistelijat vastustivat.⁴¹

Vuonna 2014 Umarovin seuraajaksi valittiin Dagestanin avaari Aliashab Kebekov, taistelijanimeltään Ali Abu-Muhammad. Kebekov oli ensimmäinen Emiraatin johtaja, joka ei ollut tshetsheenitaustainen ja jolla ei ollut taistelukokemusta. Hän oli teologi ja uskonoppinut, ja korosti jihadin ideologisia ja poliittisia ulottuvuuksia pelkän aseellisen taistelun sijaan. Kebekovin asemaa Emiraatin johdossa on pidetty heikkona, ja hänen maltilliset jihad-näkemyksensä heikensivät sitä entisestään.⁴² Emiraattia on hajauttanut lisää se, että nykyään osa Emiraatista haluaa tukea IS:n päämääriä. Monet johtajat ovat lähteneet Kaukasian Emiraatista etenkin vuoden 2014 lopussa ja vuoden 2015 alussa liittyäkseen IS:n riveihin.⁴³ Emiraatti ja IS eivät ole keskenään hyvissä väleissä.⁴⁴

Ei ole tietoa siitä, kuinka suurta määrää taistelijoita puolenvaihto koskee, mutta Kebekov on varoittanut, että Emiraatin riveissä on merkittävää hajaannusta. Syyksi tähän epäillään mm. sitä, että näistä johtajista ainakin dagestanilaiset pitävät Kebekovin suhtautumista jihadin sotilaalliseen puoleen liian maltillisena. Myös sukupolvien välinen kuilu voi vaikuttaa, sillä osa IS:n läheneistä komentajista on nuorempia.⁴⁵ Puolenvaihto ei ole toistaiseksi vaikuttanut alueen turvallisuustilanteeseen, mutta se ei tarkoita, ettei vaikutuksia olisi tulossa.⁴⁶

Tällä hetkellä Pohjois-Kaukasian kapinaliike on heikkenemässä, ja sillä on vaikeuksia saada jäseniä, rahaa ja väestön tukea. Sotilaallisia toimia on harvemmin, ja ne ovat paljon pienimuo-

³⁸ Falkowski, 11/2014, s. 18.

³⁹ International Crisis Group, 19.10.2012, s. 18.

⁴⁰ Falkowski, 11/2014, s. 15.

⁴¹ ibid, s. 22.

⁴² RFE/RL, 20.4.2015; Falkowski 11/2014 s. 22.

⁴³ Jamestown Foundation, 16.1.2015; Jamestown Foundation, 30.1.2015.

⁴⁴ Jamestown foundation, 30.1.2015.

⁴⁵ RFE/RL / Caucasus Report, 2.1.2015.

⁴⁶ Jamestown Foundation, 27.2.2015.

toisempia kuin takavuosien suuret hyökkäykset tai terrori-iskut. Volgogradin pommi-iskut joulukuussa 2013 ovat olleet ainoat suuremmat terrori-iskut viime vuosina, ja Maciej Falkowskin mukaan ne järjesti paikallinen ryhmä Dagestanin Bujnaskissa, ilman Kaukasian Emiraatin ohjeita.⁴⁷

Kaukasian Emiraatin epäselvää tilaa syvensi entisestään se, kun huhtikuussa 2015 Kebekov sai surmansa Dagestanissa tehdyssä turvallisuusviranomaisten iskussa.⁴⁸ Kebekovin kuoleman vaikutus Emiraatin toimintaan on vielä avoin. Hajaannus Pohjois-Kaukasian kapinallisten riveissä voi syventyä, sillä uskollisuutta Kebekoville vannoneet komentajat saattavat jättää vannomatta uskollisuutta hänen seuraajalleen ja siirtyä IS:n puolelle. Osa venäläisistä jopa uskoo Emiraatin olevan nyt käytännössä lopussa. Vaikka näin kävisi, rauhattomuudet alueella tuskin loppuvat, kun taistelijoita ja komentajia on vain siirtynyt IS:n puolelle. Lisäksi Emiraatilla on paljon taistelijoita Syyriassa. Kebekovin kuolema ei vaikuta heidän uskollisuudenvaihtoihinsa Syyriassa toimivalle komentajalleen Salahuddin Shishanille. Näitä taistelijoita on enemmän kuin Pohjois-Kaukasiassa olevia taistelijoita yhteensä.⁴⁹ Kebekovin seuraajaa Emiraatin johdossa on toistaiseksi vain arvailtu. Yhtenä mahdollisena seuraajan pidetään tshetsheenikomentaja Aslambek Vadalovia.⁵⁰

Vatshagajev arvelee, että ennen pitkää sekä Emiraatin että IS:n puolella olevat taistelijat tulevat tekemään iskuja Pohjois-Kaukasiassa. Venäjä tulee todennäköisesti huolestumaan eniten IS:stä sen menetelmien vuoksi.⁵¹ Huhtikuun lopussa Venäjän turvallisuusviranomaiset kertoivat tappaneensa IS:lle uskollisuutta vannoneita taistelijoita Dagestanissa. Samassa kuussa karatshaevolainen Abu Jihad julkaisi videon, jossa kehotti Dagestanissa olevia taistelijoita yhdistämään voimansa alueen IS-ryhmien kanssa taistellakseen venäläisiä vastaan. Tämä oli ensimmäinen kerta, kun IS:n kanssa yhteydessä oleva taistelija on avoimesti kutsunut pohjois-kaukasialaisia liittymään IS:n taisteluun kotimaassaan, ei Syyriassa tai Irakissa. Ajankohta viittaa siihen, että IS:n taistelijat pyrkivät käyttämään hyväksi Kebekovin kuoleman aiheuttamaa valtatyhjiötä ja saamaan Kaukasian Emiraatin taistelijat liittymään IS:n ryhmiin.⁵² On viitteitä, että IS saattaa olla saamassa jalansijaa myös Ingushiassa. Toukokuussa 2015 inguushisivusto Galgayche kirjoitti, että Ingushian kapinaliikkeen komentaja tulee pian julkaisemaan videon, jossa vannoo uskollisuutta IS:lle.⁵³

3.3. Kansainväliset yhteydet

3.3.1. Syyria ja IS

Tshetshenian sotien aikana vastarintaliikkeen puolella taisteli ulkomaisia islamistisia sotureita, joista tunnetuin oli saudilainen Ibn al-Khattab. Viime vuosina Pohjois-Kaukasia ei ole enää vetänyt puoleensa monia uusia ulkopuolisia.⁵⁴ Sen sijaan viime vuosina tshetsheenejä ja muita pohjois-kaukasialaisia on alkanut lähteä ulkopuolelle taistelemaan.

Keväällä 2015 Venäjän presidentin Pohjois-Kaukasian lähettiläs Sergei Melikov on varoittanut mm. yliopistoja pitämänsä silmällä nuoria ihmisiä. Hänen mukaansa IS rekrytoi pohjoiskaukasialaisia.

⁴⁷ Falkowski 11/2014, s. 9-10.

⁴⁸ RFE/RL, 20.4.2015; Jamestown Foundation, 24.4.2015.

⁴⁹ Jamestown Foundation, 24.4.2015.

⁵⁰ RFE/RL 20.4.2015.

⁵¹ Jamestown Foundation, 30.1.2015.

⁵² RFE/RL, 27.4.2015.

⁵³ RFE/RL 19.5.2015.

⁵⁴ IGC 19.10.2012, s. 15.

laisia opiskelijoita aktiivisesti alueen valtiollisissa yliopistoissa, joskaan hän ei täsmentänyt, mistä yliopistoista on kyse. Radio Free Europe / Radio Liberty kommentoi, että vaikka yksittäisiä tietoja onkin opintojen aikana radikalisoituneista ihmisistä ja IS-yhteyksistä epäillyistä värvääjistä, aiemmin ei ole raportoitu, että IS rekrytoisi alueella systemaattisesti.⁵⁵

Tuoreet tiedot kertovat jo sangen huomattavista taistelijamääristä. FSB:n mukaan IS:n riveissä taistelee noin 1700 Venäjän kansalaista. Tshetsheeniviranomaiset ovat helmikuussa 2015 puhuneet yli 3000 nuoresta, jotka taistelevat radikaalien puolella. Asiatyhteyden perusteella ei voi olla varma, tarkoitettiinko vain tshetsheenejä vai ylipäättään Venäjän kansalaisia. Yksi mahdollinen tulkinta FSB:n ja tshetsheeniviranomaisten tarjoamien lukujen eroille on, että tshetsheeniviranomaiset tarkoittivat myös muissa maissa eläviä tshetsheenejä. On myös mahdollista, että FSB yritti vähätellä lukumääriä. Mikäli kaikki 3000 ovat tshetsheenejä, lukuun tulisi lisätä useita satoja Dagestanista, Volgan alueelta ja muualta Venäjältä. Todellinen lukumäärä voi siis olla noin 4000; huhtikuussa 2015 lukumääräksi on mainittu jopa 5000. Mairbek Vatsbagajev tulkitsee, että Venäjä voi vuoden 2015 loppuun mennessä olla jopa Lähi-idän islamistitaistelijoiden joukkojen suurin lähde, jos kehitys jatkuu.⁵⁶

Syyriaan lähtevät tshetsheenit menevät sinne ennen kaikkea Turkin kautta. Vuoden 2014 alussa Jamestown Foundationin Murad Batal al-Shishani kirjoitti, että useimmat siihen mennessä Syyriaan lähteneet tshetsheenit ovat opiskelleet joko Egyptissä tai Syyriassa ennen arabikevään mullistuksia. Syyriaan on lähtenyt monia pakolaisia ja toisen sukupolven maahanmuuttajia läntisestä Euroopasta. EU-maissa on yhteensä noin 150 000 - 200 000 tshetsheenipakolaisen yhteisö. Monet heistä haluavat taistelevan Syyriaan, koska eivät voi palata kotimaahansa. Monet nykyisinkin aktiiviset taistelijat ja jotkut komentajat etenkin Tshetsheniasta ja Dagestanista ovat lähteneet Kaukasiasta Syyriaan. Tshetsheenejä lähtee Syyriaan myös Georgian Pankisin solan tshetsheeniyhteisöstä (ks. tarkemmin seuraava alaluku).⁵⁷

Pohjois-Kaukasian tshetsheenitaistelijat pitävät Syyriaa keinona saada harjoitusta ja taistelukokemusta ennen Pohjois-Kaukasiaan palaamista. Tiukka rajavalvonta on vaikeuttanut lähtöä Tshetsheniasta Turkin läpi Syyriaan.⁵⁸ Maciej Falkowskin mukaan Euroopasta lähteminen on vaikeutunut Euroopan ja Turkin salaisten palveluiden yhteistyön vuoksi. Yhä useampi tulee Syyriaan Venäjältä. Sitä helpottavat viisumivapaus Venäjän ja Turkin välillä sekä hyvät kulkuyhteydet.⁵⁹

Syyriassa olevat tshetsheenit ovat jakautuneet pääsääntöisesti kolmeen ryhmään: IS:n seuraajia johtaa emiiri Umar Shishani, oikealta nimeltään Tarhad Batarashvili. IS:n johdossa merkittävässä asemassa oleva Umar Shishani eli Batarashvili on tunnetuin Syyrian tshetsheenien johtajista.⁶⁰ Kaukasian Emiraatin ryhmää Jaish al-Muhajireen wal-Ansar (JMA) johtaa Salakhaddin al-Shishani, joka tunnetaan myös nimellä emiiri Salautdin / Salauddin. Lisäksi on Latakiassa toimiva ryhmä Junud al-Sham, jota emiiri Muslim Shishani, oikealta nimeltään Murad Margoshvili. Kaikki kolme johtajaa ovat Georgian Pankisin solan tshetsheeniyhteisöstä.⁶¹ JMA:n tukikohdasta on Syyrian Aleppon alueella, Haritan-nimisessä kaupungissa Aleppon kaupungin pohjoispuolella.⁶² Ensisijaisesti Latakiassa Junud al-Sham osallistui huhtikuussa 2015 tärkeään Jisr al-Shughourin kaupungin valtauksen Idlibin läänissä.⁶³

⁵⁵ RFE/RL / Under the Black Flag, 23.3.2015.

⁵⁶ Jamestown Foundation, 27.2.2015; Jamestown Foundation, 17.4.2015.

⁵⁷ Jamestown Foundation, 7.2.2014. Caucasian Knot 27.11.2014. Falkowski, 11/2014, s. 15.

⁵⁸ Jamestown Foundation, 7.2.2014.

⁵⁹ Falkowski, 11/2014, s. 16.

⁶⁰ RFE/RL 9.4.2015; Jamestown Foundation 9.1.2015; RFE/RL / Under the Black Flag, 27.4.2015.

⁶¹ Jamestown Foundation, 17.4.2015; RFE/RL / Under the Black Flag, 27.4.2015.

⁶² RFE/RL 27.2.2015.

⁶³ RFE/RL 29.4.2015; RFE/RL / Under the Black Flag, 27.4.2015.

Umar al-Shishani oli lähtenyt JMA:n johdosta IS:n puolelle marraskuussa 2013. Monet JMA:n riveihin tulleet taistelijat alkoivat vaihtaa puolta IS:n puolelle maaliskuussa 2014. Puolenvaihdon syitä on monia, mutta yksi on se, että JMA on liitossa demokraattisen Vapaan Syyrian Armeijan (Free Syrian Army, FSA) kanssa.⁶⁴

Näiden suurimpien ryhmien lisäksi Syyriassa toimii ainakin seuraavia tshetsheenien ryhmiä:

- Ajnad al-Kavkaz, (johtaja Rustam Azhijev / Abdul Hakim Shishani)
- Ahadun Ahad, (johtaja Ali Bara Shishani)
- Tarhanin Jamaat, (johtaja Tarhan Ismailovitsh Gazijev)⁶⁵

3.3.2. Georgia

Pankisin solassa Georgiassa 11000 asukkaasta noin 75 prosenttia kuuluu etnisiin tshetsheeneihin, jotka tunnetaan myös kisteinä. Kistit ovat asettuneen alueelle enimmäkseen 1700-1800-luvulla, ja heidän kielensä ja kulttuurinsa ovat edelleen hyvin samanlaiset kuin Tshetsheniassa. Lisäksi Pankisiin pakeni tuhansia tshetsheenejä toisen Tshetshenian sodan alkaessa, ja vaikka useimmat palasivat sodan päätyttyä, useita satoja on jäänyt alueelle.⁶⁶ Tshetshenian sodan aikana tshetsheenikomentaja Ruslan Gelajev piti Pankisia hyökkäysten tukikohtana vuoteen 2002 asti, kunnes Yhdysvaltain painostus al-Qaidan pelossa sai Georgian puhdistamaan alueen tshetsheenitaistelijoista. Gelajev tapettiin sodan aikana, mutta hänen vaimonsa elää Pankisissa edelleen ja hänen poikansa on haudattu sinne vuonna 2012.⁶⁷

Ennen Syyrian sotaa monet Georgian tshetsheenit eli kistit lähtivät taistelemaan Pohjois-Kaukasiassa toimiviin Kaukasian Emiraatin joukkoihin. Vuodesta 2011 alkaen yhä useampi heistä on lähtenyt Syyriaan.⁶⁸ Pankisi onkin viime aikoina herättänyt huomiota väitettynä radikaalien pesänä, josta lähtee paljon taistelijoita IS:n riveihin Syyriassa ja Irakissa. Maine perustuu ainakin osittain siihen, että tältä alueelta on useita merkittäviä tshetsheenien komentajia Syyriassa. Sinänsä taistelijoita on Pankisista eri arvioiden mukaan lähtenyt vain noin 50–200, mutta toisaalta tshetsheenejä asuu alueella alle kymmentuhatta.⁶⁹

Pankisista ovat peräisin monet Syyriassa taistelevien tshetsheenien komentajat, kuten Umar al-Shishani (tshetsheenien IS-ryhmän komentaja), Salahuddin Shishani, Abu-Musa Shishani ja Muslim Abu-Walid Shishani. Nimet ovat taistelijanimiä: Shishani tarkoittaa arabiaksi tshetsheeniä.⁷⁰ Tunnetuin tshetsheenikomentajista, Umar al-Shishani (Batarashvili) on georgialaisen kansalaisjärjestön mukaan pääsyy siihen, miksi alueelta lähtee paljon nuoria poikia taistelemaan Syyriassa. Myös muut kaukasialaiset esimerkiksi Tshetsheniasta ja Dagestanista lähtevät nimenomaan taistelemaan hänen joukoissaan.⁷¹

Georgian tshetsheenien mahdollinen radikalisoituminen on herättänyt huolta etenkin syksystä 2014 alkaen, kun Pankisista kotoisin oleva teinipoika kuoli Syyriassa taistellessaan. Hän oli tiet-

⁶⁴ Jamestown Foundation, 9.1.2015; RFE/RL 27.2.2015.

⁶⁵ RFE/RL / Under the Black Flag, 27.4.2015.

⁶⁶ Falkowski, 11/2014 s. 16; Irish Times 4.10.2014; Central Asia-Caucasus Analyst 29.4.2015.

⁶⁷ Irish Times 4.10.2014.

⁶⁸ BBC, 20.11.2013.

⁶⁹ Irish Times 4.10.2014; Falkowski 11/2014; RFE/RL 7.4.2015, 9.4.2015; Civil.ge, 25.4.2015.

⁷⁰ RFE/RL 14.10.2014; Falkowski 11/2014 s. 16-17; Irish Times 4.10.2014;

⁷¹ RFE/RL 9.4.2015.

tävästi kuudes pankisilainen, joka siellä sai surmansa. Paikallisten mukaan monet alueen nuoret pojat puhuvat avoimesti siitä, että lähtevät taistelemaan Syyriaan ja Irakiin.⁷²

Asiantuntijoiden arvioiden mukaan Pankisi on todennäköinen alue radikalisoitumiselle, sillä alueella on paljon talousongelmia ja työttömyyttä, ja nuoret ovat turhautuneita. Toisaalta kulttuurissa elää vahvana sotureiden ihannoiti, ja tshetsheenitaistelijoitten ja tshetsheenipakolaisten oleskelu alueella Tshetshenian sodan aikana on vaikuttanut islamismin voimistumiseen alueen nuorten keskuudessa. Viime vuosina alueella on yleistynyt islamin fundamentalistisempi muoto, salafismi, joka ei ole perinteinen Kaukasian alueella. Syyriaan ja Irakiin on myös helppo matkustaa.⁷³ Kistit ovat vedonneet Georgian viranomaisiin, että nämä estäisivät Syyriaan lähteviä nuoria pääsemästä rajan yli.⁷⁴

3.3.3. Ukraina

Tshetsheenejä on nähty myös Ukrainan konfliktissa. Keväällä 2014 alkoi selvitä, että Venäjämielisten separatistien puolella taisteli tshetsheenejä. Nämä taistelijat ovat ilmeisesti Ramzan Kadyrovin puolella olevista sotilaallisista ja poliisijoukoista, jotka ovat joko vapaaehtoisesti lähteneet Ukrainaan tai heidät on lähetetty sinne. Luvuista liikkuu monenlaisia arvioita: elokuussa 2014 Radio Free Europe / Radio Liberty kirjoitti, että luku voi nousta jopa tuhanteen, ja kymmeniä kuolleita on lähetetty takaisin Tshetsheniaan. Jamestown Foundationin Mairbek Vatshagejev taas arveli tammikuussa 2015, että kyse olisi vain joistain kymmenistä. RFE/RL:n mukaan vahvistamattomissa tiedoissa on kerrottu, että Venäjän puolella olevat tshetsheenit eivät olisi menestyneet taisteluissa erityisen hyvin, vaan monet olisivat antautuneet tai karanneet.⁷⁵

Surmatun oppositioaktivisti Boris Nemtsovin keräämien tietojen pohjalta laaditun, Ukraina sotaa koskevan raportin mukaan venäjämielisten separatistien puolella taistelevien tshetsheenien osuus Ukrainan sodassa on ollut merkittävä. He ovat taistelleet separatistien Vostok-pataljoonassa ("Itä") ja ovat muun muassa osallistuneet aktiivisesti Donetskien lentokentästä käytyihin taisteluihin. Tshetsheenejä saapui Ukrainaan ensimmäisen kerran toukokuussa 2014, ja heitä tuli lisää taistelujen kiihtyessä elokuussa 2014.⁷⁶

Syksyyn 2014 mennessä tshetsheenitaisteilijoita alkoi näkyä myös Ukrainan hallituksen joukkojen puolella. Ukrainan puolella olevien tshetsheenien Dzohar Dudajev -rykmenttiä johti helmikuuhun 2015 asti entinen Tshetshenian sotien aikainen kapinalliskomentaja Isa Munajev. Helmikuussa Munajev surmattiin Itä-Ukrainassa Debaltseveissa, ja rykmentin uusi komentaja on Adam Osmaev.⁷⁷

3.4. Avustajien toiminta

Avustajien verkosto on kapinaliikkeelle elintärkeä, muuten se ei selviäisi vaikeissa vuoristo-oloissa, joissa se toimii. Se vaatii sitä, että on ihmisiä, jotka suostuvat tarjoamaan kapinallisille ruokaa, kuljetusapua, lääkinällistä apua, joskus majapaikankin. Kapinaliikkeen olemassaolo osoittaa, että sitä tuetaan ja avustetaan. Avustajien määrää on hyvin vaikea arvioida, etenkin siksi, että avustaminen ei aina johdu ideologisista syistä, vaan syynä voi olla myös lojaalius perheenjäsentä, sukulaista tai naapuria kohtaan. Tshetsheeni ei perinteisesti voi kieltäytyä tarjoa-

⁷² Irish Times 4.10.2014.

⁷³ Irish Times 4.10.2014; Falkowski 11/2014, s. 16-17.

⁷⁴ RFE/RL, 7.4.2015; 9.4.2015.

⁷⁵ RFE/RL, 30.8.2015; Jamestown Foundation, 9.1.2015; Jamestown Foundation 19.3.2015.

⁷⁶ RFE/RL 12.5.2015.

⁷⁷ Jamestown Foundation, 9.1.2015; Jamestown Foundation 19.3.2015.

masta apua pyytävälle, etenkin saman suvun jäsenelle, tarvittavaa apua. Myös tuntemattomalle on annettava apua, jos tämä sitä pyytää.⁷⁸

Mairbek Vatshagajevin mukaan ihmiset pelkäävät puhua kapinallisista edes läheisesti tuntemiensa kanssa, joten on vaikea arvioida, kuinka moni kannattaa ja tukee kapinaliikettä.⁷⁹ Jamestown Foundationille kirjoittaessaan Vatshagajev arvioi helmikuussa 2015 kapinallisten julkaiseman videon perusteella, että taistelijoilla näyttää olevan pulaa tarvikkeista, koska heidän avustajansa ovat peloissaan ja pakenevat länsimaihin.⁸⁰

Kapinallisten avustajat toimivat yleensä samoilla alueilla, joissa kapinalliset itse piileskelevät.⁸¹ Tanskan maatietopalvelun haastattelemat lähteet ovat vahvasti yhtä mieltä siitä, että kapinalliset käyttävät avustajina vain niitä, jotka tuntevat hyvin ja joihin voivat luottaa: perheenjäseniä, ystäviä samasta kylästä, koulusta tai moskeijasta, tapettujen taistelijoiden leskiä tai muita perheenjäseniä.⁸²

Joskus ihmiset, jotka ovat metsissä keräämässä villivalkosipulia, voivat kuitenkin tavata kapinallisia, jotka pyytävät heiltä ruokaa. Villivalkosipulin keräämisaika on helmikuusta huhtikuun loppuun, ja ihmiset menevät metsään ryhmissä ja pysyvät siellä jonkin aikaa leireillä. Yleensä kyse on hyvin köyhistä ihmisistä, joilla ei ole muuta elantoa.⁸³ International Crisis Groupin raportti vuodelta 2012 kertoi, että paikalliset yhteisöt vuoristoalueilla, joissa kapinallisia oleskelee, antavat heille jäseniä, tarvikkeita ja suojaa joko vapaaehtoisesti tai pelosta: aseistetuille miehille on parasta sanoa, että he voivat ottaa mitä tarvitsevat.⁸⁴

Mairbek Vatshagajevin mukaan kapinalliset käyttävät monimutkaista välittäjä-/kuriirijärjestelmää tietojen välittämisessä. Tähän käytetään naisia, jotka ovat yleensä jonkun kapinallisen sukulaisia tai tapetun kapinallisen leskiä. Nainen tapaa kapinalliset piilopaikassa ja välittää viestin jollekulle toiselle luotetulle naiselle, ja viestiketjussa voi olla useita välittäjiä. Tällä tavalla toimitetaan myös ruokaa, lääkkeitä ja muita tarvikkeita.⁸⁵

4. Salafismi ja sen yhteys taistelijatoimintaan

4.1. Salafismi uskonnollisena suuntauksena

Salafismi tarkoittaa uudistamista: kyse on uskonnollisesta liikkeestä, joka pyrkii uudistamaan Pohjois-Kaukasiassa harjoitetun islamin uskon puhdistamalla sen paikallisten perinteiden aiheuttamista, pakanallisina pidetyistä piirteistä, ja palaamalla islaminuskon juurille. Se ei välttämättä ole ääriliike, vaikka se on ääriliikkeisiinkin yhdistetty. Venäjän alueella salafismia kutsutaan wahhabismiksi ja siihen yhdistetään negatiivinen sävy.⁸⁶ Wahhabismi on kuitenkin todellisuudessa eri asia: islamilaisen lain historiallinen koulukunta sekä poliittinen liike, joka oli perustana nykyiselle Saudi Arabialle. Pohjois-Kaukasiassa se kuitenkin yhdistetään sikäläiseen aseistetun islamistiseen liikkeeseen, ja se on käytännössä synonyymi terrorismille.⁸⁷

⁷⁸ Danish Immigration Service, s. 34. Górecki 2014, s. 19. International Crisis Group 19.10.2012, s. 25.

⁷⁹ Danish Immigration Service, 1/2015, s. 28-29.

⁸⁰ Jamestown Foundation, 27.2.2015.

⁸¹ Danish Immigration Service, 1/2015, s. 28-29.

⁸² ibid, s. 27-29.

⁸³ ibid, s. 29.

⁸⁴ International Crisis Group, 19.10.2012, s. 25.

⁸⁵ Danish Immigration Service, 1/2015, s. 28.

⁸⁶ Kaliszewska, s. 51-53; Falkowski 11/2014, s. 19.

⁸⁷ Falkowski, 11/2014, s. 19.

Salafismin piirteitä ovat tiukka monoteismi, sheikkien ja pyhien paikkojen palvonnan kieltäminen (liittyy Pohjois-Kaukasian sufilaisuuden muotoihin), muiden paikallisista perinteistä tulleiden piirteiden hylkääminen, Shari'an tiukka noudattaminen, kaikkien muslimien tasa-arvoisuus alkupe-
räästä tai varallisuudesta riippumatta sekä oppineisuuden ylistäminen ja myönteinen suhtautumi-
nen tieteeseen. Näiden periaatteiden takia salafismi vetoaa useisiin eri väestöryhmiin, kuten
köyhiin ihmisiin sekä koulutettuun väestönosaan.⁸⁸

Monet ihmiset Pohjois-Kaukasiassa eivät käytännössä tee eroa sufilaisuuden ja salafismin välil-
lä, vaan useimmat kutsuvat itseään "vain muslimiksi". He eivät kuulu mihinkään tiettyyn sufivel-
jeskuntaan mutta eivät myöskään julkisesti tunnustaudu salafisteiksi, ja he eivät usein edes tie-
dä uskonpuhtauksien eroista.⁸⁹

4.2. Salafismi ja taistelijat

Taistelijat ovat yleensä salafisteja ja värväävät uusia jäseniä usein salafistien joukosta, mutta se
ei tarkoita, että kaikki salafistit olisivat taistelijoita tai hyväksyisivät heidän toimintansa. Monet
salafistit eivät kannata väkivaltaista toimintaa ja pitävät sitä vahingollisena kaikille muslimille,
eikä heillä ole mitään yhteyttä Emiraattiin.⁹⁰ Kuitenkin osa salafisteista kannattaa taistelijoita tai
avustaa heitä esimerkiksi antamalla ruokaa tai piiloutumispaikan. Nämä salafistit uskovat taiste-
lijoiden päämääränä olevan islamilaisen valtion tuovan paremman tulevaisuuden.⁹¹ Kaukasian
maltilliset, rauhanomaiset salafistit eivät pidä Pohjois-Kaukasian nykyistä aseellista taistelua
uskonnollisena velvollisuutenaan eivätkä osallistu siihen. Radikaalit, taistelevat salafistit taas
pyrkivät täyttämään vaatimuksensa väkivallan ja aseellisen kamppailun avulla.⁹²

Taistelijoiden joukossa on ollut koulutettujakin ihmisiä, mutta yleisesti ottaen he eivät ole kor-
keakoulutettuja tai kuulu eliitteihin.⁹³

4.3. Viranomaisten ja median suhtautuminen salafisteihin

Pohjois-Kaukasian tasavalloissa viranomaisten suhtautuminen salafisteihin vaihtelee. Dages-
tanissa on pyrkimystä dialogiin salafismin kanssa, sillä liike on liian vahva ja dialogin toivotaan
tuovan sen rakentavasti osaksi yhteiskuntaa. Tshetsheniassa salafisteja kutsutaan wahhabii-
teiksi ja heitä pidetään taistelijoina. Salafistit eivät juuri uskalla paljastaa uskoaan ja näyttää
ulkoisia tunnusmerkkejä, esimerkiksi pukeutua salafistien sääntöjen mukaan tai pitää pitkää
partaa ilman viiksiä. Tällainen ulkoasu voi johtaa pidätetyksi tulemiseen. Toisaalta Tshetshenian
hallituksessakin toimii salafisteja, jotka tämän aseman vuoksi jätetään rauhaan.⁹⁴ Ingushiaan
radikaali-islam on tullut vasta Tshetshenian sotien myötä. Monet nuoret ovat kääntyneet salafis-
teiksi, ja aluksi tämä ei aiheuttanut viranomaisissa reaktioita, mutta nykyään viranomaiset häirit-
sevät salafisteja eri tavoin. Uskonnollisina radikaaleina pidetyt joutuvat usein sieppausten koh-
teeksi.⁹⁵

5. Viranomaisten toiminta

⁸⁸ Kaliszewska 2010, s. 54.

⁸⁹ ibid, s. 57.

⁹⁰ ibid, s. 57; Górecki 1/2014 s. 13.

⁹¹ Kaliszewska 2010, s. 53.

⁹² Falkowski, 11/2014 s. 20.

⁹³ Kaliszewska 2010, s. 55.

⁹⁴ ibid, s. 66-68.

⁹⁵ ibid, s. 73.

5.1. Toimivat viranomaiset

Tshetshenian toisen sodan jälkeen vastatoimet kapinallisia vastaan ovat muuttuneet sotilasoperaatiosta lainvalvontaviranomaisten ja terrorismintorjunnan tehtäväksi. Vastuu on pitkälti siirtynyt puolustusministeriöltä FSB:lle ja sisäministeriölle, sekä liittovaltion että tasavaltojen omille yksiköille. Joidenkin asiantuntijoiden mukaan toiminta näiden kahden tahon välillä on usein epäyhtenäistä, ja koordinaatio eri turvallisuusvoimien haarojen, liittovaltion ja paikallisten viranomaisten sekä eri tasavaltojen viranomaisten välillä on heikkoa. Vuonna 2012 armeijan yksiköt alkoivat taas osallistua rajatussa määrin terrorismin vastaisiin operaatioihin.⁹⁶

Eri tasavaltojen välillä on eroja. Tshetshenia on erikoistapaus, jossa kapinallisia vastaan taisteleminen on suurelta osin siirretty paikallisille joukoille. Tshetshenian FSB:tä johtaa etninen venäläinen, ja sen upseerit ovat todennäköisesti venäläisiä ja tshetsheenejä. Tshetshenian FSB toimii vain harvoin suoraan terrorismin vastaisissa operaatioissa. Yleensä sen tekevät poliisi sekä poliisin erikoisjoukot (OMON). Tshetshenian poliisissa ja OMONissa on puolestaan vain vähän venäläisiä tai muita kansallisuuksia: nämä joukot koostuvat lähes kokonaan tshetsheeneistä.⁹⁷

Tanskan maahanmuuttoviraston tiedonhankintamatkan raportissa oli nimetty ainakin seuraavia tshetshenialaisia poliisiviranomaisia, jotka toimivat kapinallisia vastaan ja voivat tehdä kovia ihmisoikeusrikkomuksia:

- Tshetshenian OMON (poliisin erikoisjoukot)
- Tshetshenian ROVD:n eli sisäministeriön alueellisen yksikön Shalin, Kurtshaloin ja Urus-Martanan yksiköt
- poliisirykmentti PPSM-2 (tunnetaan myös Ahmad Kadyrovin rykmenttinä)
- niin kutsuttu öljyrykmentti.

Nämä yksiköt saavat toimia miten haluavat, eikä heitä juuri rangaista; ROVD:n osalta tämä koskee Shalin, Kurtshaloin ja Urus-Martanan yksiköitä. Useimmat Tshetshenian OMONin, öljyrykmentin ja PPSM-2:n upseerit ovat huonosti koulutettuja. Muilla poliisiyksiköillä ei ole samaa valtaa kuin heillä. Tutkimuskomiteassa on melko hyvin koulutettuja tshetsheenejä, jotka eivät pidä poliisin rankaisemattomuudesta, mutta eivät mahda mitään Kadyrovia lähellä oleville poliisiyksiköille.⁹⁸ Esimerkkinä tunnetusta tapauksesta on Islam Umarpashajev, joka joutui Tshetshenian OMONin pidättämäksi ja kaltoin kohtelemaksi useita kuukausia 2009–2010.⁹⁹

Tshetsheniassa on paljon poliiseja: melkein kaksi kertaa enemmän kuin väkiluvultaan 3 kertaa suuremmassa Dagestanissa.¹⁰⁰ Sisäministeriön mukaan poliiseista noin 90 % on tshetsheenejä ja loput muualta Venäjältä. Sisäministeriön erikoisjoukot tekevät niiden henkilöiden pidätykset, joita epäillään kapinallisyhteyksistä. Tshetsheeniupseereita on sisäministeriön mukaan aina mukana pidätyksissä, eivätkä muualta tulleet tee niitä yksin.¹⁰¹

Amnesty Internationalin vuoden 2012 raportti kertoo yksityiskohtaisesti mitä Ingushian eri toimivaltaisista viranomaisista ns. terrorismintorjuntaoperaatioista on tiedossa. Ei ole tiedossa, että järjestelmä olisi tuosta pääpiirteiden osalta muuttunut.¹⁰² Amnestyn mukaan turvallisuusviranomaisten työnjaosta ja toimintatavoista on melko vähän tietoa. Sekä Ingushian että muiden

⁹⁶ International Crisis Group, 19.10.2012, s. 21; Górecki 2014, s. 25-26.

⁹⁷ Danish Immigration Service, 01/2015, s. 32.

⁹⁸ ibid, s. 12.

⁹⁹ HRW, 3.4.2011.

¹⁰⁰ Danish Immigration Service, 01/2015, s. 32.

¹⁰¹ ibid.

¹⁰² Amnesty International, 06/2012, s. 16-18.

Pohjois-Kaukasian tasavaltojen viranomaisjärjestelmä on monimutkainen ja läpinäkymätön. Paikallisten turvallisuusviranomaisten jäseniä kutsutaan Venäjällä termillä "siloviki". He voivat olla joko paikallisia poliisi- tai muihin turvallisuusjoukkoihin kuuluvia, tai heidät voi olla lähetetty väliaikaisesti muilta alueilta. Muilta alueilta lähetettyjä kutsutaan myös nimityksellä "federaly". Molemmat kuuluvat liittovaltion lainvalvontarakenteiden alle: näitä ovat esimerkiksi Ingushian FSB, sisäiset joukot (Vnutrennia voiska) ja erilaiset erikoisjoukot, kuten ekstremisminvastaisen taistelun keskus, joka toimii Ingushian sisäministeriön alaisena, ja asevoimat (ml. tiedusteluviranomainen GRU).¹⁰³ Osa Ingushiassa toimivista viranomaisista voi myös olla muiden tasavaltojen alueelle määrättyjä "silovikeja", etenkin Pohjois-Ossetian ja Tshetshenian lainvalvontaviranomaisia. Syynä voi olla epäily, että paikalliset viranomaiset eivät tee työtään tarpeeksi luotettavasti esimerkiksi suku- ja klaanisuhteiden vuoksi.¹⁰⁴

Koska lainvalvontaviranomaiset toimivat liittovaltion alaisuudessa, Ingushian poliittisella johdolla ei muodollisesti ole suoraa valtaa mihinkään alueella toimiviin turvallisuusviranomaisiin. Poliittisella johdolla on silti poliittista vaikutusvaltaa.¹⁰⁵

Teoriassa aseellisten ryhmien vastaista taistelua sekä tiedustelua ja valvontaa koordinoivat liittovaltion tasolla kansallinen terrorisminvastainen komitea ja tasavallan tasolla terrorisminvastainen komissio. Ingushian terrorisminvastaista komissiota johtaa Ingushian päämies, ja siihen kuuluu kaikkien lainvalvontaviranomaisten edustajia. Muodollisesti turvallisuusoperaatioiden suunnittelu ja valvonta on terrorisminvastaisen komission operatiivisen toimikunnan vastuulla. Siihen kuuluu mm. FSB:n, sisäministeriön ja useiden muiden ministeriöiden edustajia, ja sen päätökset ovat sitovia. Sen toiminnasta ei kuitenkaan ole käytännössä mitään julkista tietoa, paitsi että se voi päättää ns. terrorisminvastaisen operaation aloittamisesta tai lopettamisesta tietyllä alueella. Julkisuudessa ei ole juurikaan tietoa siitä, mitkä viranomaiset toimivat kussakin turvallisuusoperaatiossa.¹⁰⁶

Tiedot operaatioihin ja etsintätoimiin liittyvistä viranomaisista ja yksiköistä sekä menetelmistä ja taktiikoista ovat valtiosalaisuuksia. Operaatioita tekevät monet eri poliisiviranomaiset, ja Amnestyn tietojen mukaan ne eivät välttämättä ole operatiivisen toimikunnan suostumuksella tehtyjä tai edes sen tiedossa. Niitä ei välttämättä koordinoita toimivaltaisten viranomaisten kesken. Ainakin joitain turvallisuusoperaatioita joukot tekevät siis toisten joukkojen tietämättä. Viranomaiset eivät aina keskenään jaa tietoa toiminnastaan. Jokaisella on intressi voimistaa omaa vaikutusvaltaansa, mutta kukaan ei näytä olevan valmis ottamaan yleistä vastuuta, ei edes FSB. Poliittisessa vastuussa oleva Ingushian johto ei välttämättä tiedä mitään yksittäisistä turvallisuusoperaatioista.¹⁰⁷

Kun jokin turvallisuusviranomainen ilmoittaa, ettei tiedä mitään jostain ihmisoikeusrikkomuksesta, tämä voi olla totta, koska joukot eivät aina tiedä toistensa toiminnasta. Rikkomuksien tekijä voi kuulua paikallisiin silovikeihin tai liittovaltion joukkoihin, ja paikallisetkin voivat olla joko Ingushiasta tai naapuritasavallasta. Useimmiten ihmisoikeusrikkomuksia tekevät viranomaiset ovat naamioituina vailla mitään virkamerkkejä tai muita tunnisteita, eikä myöskään autoissa ole tunnisteita. Kun järjestelmää ei valvota kokonaisuudessaan, on vaikea arvioida, mikä viranomainen on vastuussa tietyistä rikkomuksista. Vaikka tilanne vaikeuttaa rikostutkijoiden ja syyttäjien työtä, näillä ei näytä olevan suurta motivaatiota tilanteeseen puuttumiseen. Jos liittovaltion viranomaisille valitetaan, nämä ohjaavat valitukset yleensä takaisin Ingushian viranomaisille.¹⁰⁸

¹⁰³ Amnesty International, 06/2012, s. 16.

¹⁰⁴ ibid s. 17.

¹⁰⁵ ibid, s. 17.

¹⁰⁶ ibid, s. 17.

¹⁰⁷ ibid, s. 18.

¹⁰⁸ ibid, s. 18.

Sisäministeriön alaisten poliisijoukkojen toiminnassa on paljon ongelmia. Järjestelmä on korruptoitunut, virka-aseman väärinkäyttö yleistä, eikä tilanteeseen ole saatu muutosta, vaan uudistuksissakin on erotettu lähinnä niitä, jotka eivät halua korruptoituneeseen järjestelmään osallistua tai joilla on ongelmia esimiestensä kanssa. Tilanne on International Crisis Groupin tietojen mukaan suututtanut poliiseja niin, että jotkut ovat tiettävästi avustaneet kapinaliikettä tai liittyneet siihen.¹⁰⁹ Tieto poliisien liittymisestä kapinaliikkeeseen on Ingushian osalta saanut vahvistusta hallituksen tasolta: Ingushian sisäministeri kertoi tasavallan parlamentille keväällä 2015, että Ingushian kapinaliikkeessä on ollut mukana useita poliiseja, ja monet poliisit ovat myös avustaneet kapinalisia. Yksi kapinallisjohtaja Artur Gatagazhevin kanssa toukokuussa 2014 surmatuista oli poliisi, joka oli avustanut taistelijoita ja tarjonnut heille suojaa kodissaan.¹¹⁰

5.2. Toimintatavat

Viranomaiset keskittyvät toiminnassaan pääasiallisesti kapinallisten tappamiseen, etenkin kapinallisjohtajien. Kapinallisten motivaatioiden selvittäminen tai radikalisoinnin estäminen eivät ole mainittavan huomion kohteena. Usein kapinallisten tappamiseen käytetään suhteetonta väkivaltaa sen sijaan, että heidät pyrittäisiin vangitsemaan. Ajoittain Venäjän turvallisuusviranomaisten epäillään tappaneen merkittäviä kapinallisjohtajia jopa Venäjän rajojen ulkopuolella.¹¹¹

Monet Tanskan maatietopalvelun tiedonhankintamatkallaan haastattelemat lähteet sanovat, että Tshetshenian presidentti Ramzan Kadyrov voisi halutessaan lopettaa vastarintaliikkeen Tshetshenian alueella. On kuitenkin hyödyllistä pitää jonkinlainen taistelijoiden uhka, koska se oikeuttaa Tshetshenian valtavan turvallisuuskoneiston ylläpitämisen, ja sen lakkauttamisesta olisi Kadyroville ja hänen valtapiirilleen haittoja.¹¹²

Tshetshenian poliisilla on laaja tiedonantajien verkosto ympäri tasavaltaa. Tiedonantajat ovat usein ihmisiä, joilla on jotain ongelmia poliisin kanssa ja jotka poliisi voi sen avulla pakottaa yhteistyöhön. Poliisit voivat myös painostaa kapinallisten tai näiden avustajien sukulaisia tiedonantajaksi kuulustellessaan heitä.¹¹³

Tanskan maahanmuuttoviraston Tshetsheniaa käsittelevässä tiedonhankintamatkan raportissa haastatelluista asiantuntijoista moni arvioi, että vaikka turvallisuustilanne on vuosien saatossa selvästi parantunut, ihmisoikeustilanne on huono ja pelko yhteiskunnassa on kasvanut. Se johtuu varsinkin kollektiivisten rangaistusten käyttämisestä perheenjäseniä kohtaan sekä psykologisesta painostuksesta esimerkiksi keksityillä rikossyytteillä. Tanskan maahanmuuttoviraston haastatteleminen asiantuntijoiden mukaan laittomat pidätykset ovat lisääntyneet ja niissä käytetty väkivalta on pahentunut. Toisaalta joidenkin mukaan viranomaisten ei tarvitse tällä hetkellä käyttää niin paljon väkivaltaa ja laittomia pidätyksiä, koska pelko pitää yhteiskuntaa kurissa. Välillä pelkoa on kuitenkin ruokittava väkivallalla.¹¹⁴ Kapinaliikkeen heikentyminen on käytännössä saattanut johtaa pidätysten ja tappojen vähentymiseen, mutta niitä esiintyy edelleen. Pidätysten määrää on vaikea arvioida, koska omaisia painostetaan olemaan tekemättä niistä ilmoituksia.¹¹⁵

¹⁰⁹ International Crisis Group, 19.10.2012, s. 23.

¹¹⁰ RFE/RL, 19.5.2015.

¹¹¹ International Crisis Group, 19.10.2012, s. 23, 26.

¹¹² Danish Immigration Service, 01/2015, s. 24-25.

¹¹³ *ibid*, s. 50.

¹¹⁴ *ibid*, s. 9-11.

¹¹⁵ *ibid*, s. 31.

Ihmisoikeusloukkaukset, kuten tapot, katoamiset, kidutus ja tekaistut rikossyytteet ovat Pohjois-Kaukasiassa yleisiä kapinaliikkeen vastaisen viranomaistoiminnan yhteydessä.¹¹⁶ Vaikka lähestymistapa on estänyt terroristisia hyökkäyksiä, ihmisoikeusloukkaukset heikentävät viranomaisien hyväksyntää, vähentävät paikallisten yhteistyöhalukkuutta ja ovat vaikuttaneet konfliktin laajenemiseen Tshetshenian ulkopuolelle.¹¹⁷ Muista lähteistä poiketen puolalainen tutkija Wojciech Górecki on vuoden 2014 raportissaan sitä mieltä, että tilanne on viime aikoina parantunut. Syynä olisi erityisesti se, että vain harvat poliisit ovat enää Pohjois-Kaukasian ulkopuolelta, ja paikallisten poliisien on otettava huomioon yleinen mielipide edes jossain määrin.¹¹⁸ Viranomaisten ankarat toimet ovat lisänneet taistelijoiden suosiota väestön keskuudessa.¹¹⁹

Alueella tapahtuvien ihmisoikeusloukkausten tapahtumat menevät usein seuraavasti: henkilö siepataan ja viedään epäviralliseen pidätyslaitokseen. Sieppaajat ovat ryhmä maastopukuisia aseistettuja henkilöitä, joilla on yleensä kasvot peitettyinä eikä mitään virkamerkkejä tai muita tunnistuskeinoja. He vievät henkilön mukaansa esittämättä henkilöllisyysasiakirjoja tai valtuutusta tai syytä toiminnalleen.¹²⁰ Pidätettyä uhkaillaan, painostetaan ja usein kidutetaan monin tavoin, eikä hän saa yhteyttä ulkomaailmaan. Hänet pyritään saamaan allekirjoittamaan tunnustus. Kun tunnustus on saatu, pidätyksestä tulee virallinen, pidätetty siirretään viralliseen pidätyslaitokseen. Jotkut viedään toiselle alueelle tai toiseen tasavaltaan etsinnän hankaloittamiseksi. Joitain ei koskaan löydetä.¹²¹

Kidutusta käytetään sekä virallisissa että epävirallisissa pidätyskeskuksissa, etenkin epäiltyjen taistelijoiden sukulaisia ja naapureita sekä salafisteja vastaan. Ihmisoikeusjärjestöillä on todisteita tuhansista tapauksista, joissa tietoa ja tunnustuksia on saatu kiduttamalla vankeja.¹²² Kidutusmenetelmiä on monenlaisia. Vankeja voidaan esimerkiksi pahoinpidellä monin tavoin, kiduttaa sähköllä, tukehduttaa vetämällä muovipussi pään yli ja sulkemalla suu teipillä, uhata raiskauksella ja raiskauksen videoinnilla ja pitää kahlittuna tai ruoatta. Viranomaiset myös kehittävät kidutusmenetelmiään ja osaavat nykyään paremmin kiduttaa niin, ettei siitä jää jälkiä. Muuhun huonoon kohteluun kuuluu muun muassa pidätettyjen kuljettaminen auton takakontissa sekä silmien pitäminen peitettynä joko kuljetusten tai kuulustelujenkin aikana.¹²³

Jos uhrin pidätys tulee viralliseksi, hän voi tavata asianajajan ja lääkärin. Jos hänen ruumiissaan on kidutuksesta jääneitä jälkiä, odotetaan kuitenkin yleensä siihen asti, että ne ovat parantuneet. Rikosjuttu viedään tuomioistuimeen, jossa pakolla saatu allekirjoitettu tunnustus on yleensä ainut todiste. Tuomio on lähes aina langettava.¹²⁴

Ajoittain ihmisoikeusrikkomukset on myönnetty virallisellakin tasolla. Venäjän valtakunnansyyttäjä Juri Tshaika totesi julkisessa raportissaan vuonna 2009, että Pohjois-Kaukasian viranomaiset ovat korruptoituneita ja vailla asianmukaista koulutusta, ja on tavallista, että ratkaisematta jääneistä rikoksista syytetään militanteiksi väitettyjä henkilöitä, jotka poliisiviranomaiset ovat murhanneet. Tshaikan mukaan myös asiakirjoja väärennetään ja rikosten raportointia vääristellään.¹²⁵ Ingushian presidentti Junus-Bek Jevkurov on myöntänyt vuonna 2011, että alueella tapahtuu useita sieppauksia, joissa on merkkejä salaisten palvelujen ja lainvalvontaviranomais-

¹¹⁶ International Crisis Group, 19.10.2012, s. 19; Danish Immigration Service, 01/2015.

¹¹⁷ International Crisis Group, 19.10.2012, s. 19.

¹¹⁸ Górecki 2014, s. 28.

¹¹⁹ *ibid.*, s. 27-28.

¹²⁰ Amnesty International, 06/2012, s. 23; Danish Immigration Service, 1/2015, s. 34-40; International Crisis Group, 19.10.2012, s. 27.

¹²¹ Danish Immigration Service, 1/2015, s. 34-40; International Crisis Group, 19.10.2012, s. 27.

¹²² International Crisis Group, 19.10.2012, s. 27.

¹²³ Danish Immigration Service, 1/2015, s. 24-40; Amnesty International, 6/2012, s. 38-41; Human Rights Watch, 3.4.2011; Reiter & Kalyapin, 8.9.2011; Tshelysheva 2010 s. 30-31

¹²⁴ Danish Immigration Service, 1/2015, s. 34-40; International Crisis Group, 19.10.2012, s. 27.

¹²⁵ Tshelysheva, s. 31-32, teoksessa Novaja Gazeta 2010.

ten mukanaolosta. Viranomaiset eivät ole myöntäneet oman henkilökuntansa mukanaoloa yksittäisissä tapauksissa, eikä katoamisista ole syytetty tai tuomittu ketään. Koko Pohjois-Kaukasiassa Amnesty tiesi vain yhden Tshetsheniassa tapahtuneen viranomaisten tekemän sieppauksen, jossa syylliset oli tuomittu.¹²⁶

Laittomia teloituksia on raportoitu 2000-luvulla pitkin Pohjois-Kaukasiaa. Amnestyn vuoden 2012 raportin tietojen mukaan vain kolmen tapauksen myötä tappajia on syytetty rikoksesta, ja nämä kaikki liittyivät Tshetshenian sotien aikaan. Usein viranomaiset raportoivat pysäyttäneensä epäilyttävän auton tai pyrkineensä tarkastamaan yhden tai useamman ihmisen henkilöllisyyden, ja silloin heitä vastaan avattiin tuli ja epäillyt kuolivat ammuskelussa. Laittomia teloituksia on vaikea todistaa mutta monista tapauksista on silti vahvaa näyttöä. Erityisen epäilyttävää on, jos ennen ampumista uhrin olivat tulleet viranomaisten pidättämiksi.¹²⁷

Paikalliset ihmisoikeusaktivistit ovat korostaneet Tanskan maahanmuuttoviraston haastattelussa, että Tshetshenian viranomaiset eivät tarvitse toimintaansa logiikkaa. Ei ole selkeää sääntöä siitä, kuka voi joutua terrorismiin liittyvien tekaistujen syytteiden kohteeksi. Se voi tapahtua kenelle tahansa, jos poliisit haluavat esittää tuloksia työstään.¹²⁸ Yksi järjestelmän ongelmia on se neuvostoajalta periytynyt tapa, että poliisien työtä arvioidaan ainoastaan numerojen perusteella: ylennyksiä saavat ne, joilla on eniten pidätyksiä ja tuomittuja rikollisia. Lisäksi on vahva perinne, ettei poliisi koskaan myönnä tehneensä virhettä, vaan mieluummin tuomitaan syyttömäksi tiedetty. Näistä syistä ihmisiä tuomitaan Tshetsheniassa edelleen kapinallisten avustamisesta, vaikkei tasavallassa edes juuri ole kapinallisia.¹²⁹

Avustajiksi epäiltyjä pidätetään useita kymmeniä vuodessa, ja yhdeksän kymmenestä Tshetsheniassa tapahtuvista pidätyksistä liittyy epäilyksiin kapinallisten tukemisesta. Useiden Tanskan maahanmuuttoviraston haastatteleminen asiantuntijoiden mukaan suurin osa syytteistä on tekaistuja. Aiemmin Tshetsheniassa oli enemmän myös oikeita avustustapauksia.¹³⁰

Kollektiivinen rangaistus kapinallisten lähisukulaisia vastaan on epävirallisessa muodossa ollut Pohjois-Kaukasiassa käytössä jo jonkin aikaa, ennen kaikkea Tshetsheniassa, jossa kapinallisten perheiden koti ja omaisuus monesti poltetaan.¹³¹ Joulukuussa 2014 Kadyrov ilmoitti, että taistelijoiden sukulaiset karkotetaan tasavallasta eivätkä he saa palata, ja heidän kotinsa tuhoataan.¹³² Putin ilmaisi lehdistötilaisuudessa, että Kadyrovin aikomus ei ole hyväksyttävää ja lainmukaista, vaikka pitikin ymmärrettävänä että Kadyrov reagoi tunteella Groznyissa tapahtuneisiin pommi-iskuihin. Ihmisoikeusaktivistien mukaan useiden perheiden koteja on poltettu eri Tshetshenian kaupungeissa, eivätkä kaikki edes olleet Groznyin pommi-iskun jälkeen tehdyssä turvallisuusoperaatiossa tapettujen sukulaisia.¹³³ Ingushian presidentti Junus-Bek Jevkurov on sanonut lehdistötilaisuudessa joulukuussa 2014, ettei kannata laittomia kostoja taistelijoiden sukulaisia vastaan, vaikka hän aiemmin vaikutti kannattavan sukulaisille kostamista.¹³⁴

Nykyään naisilla on suurempi riski joutua kidutuksen ja huonon kohtelun kohteeksi ollessaan pidätettyinä. Joitain vuosia sitten naisia ei juuri kidutettu, koska sitä pidettiin tshetshenien perinteiden vastaisena. Naisia ei usein tarvitse syyttää, vaan riittää, että viranomaisten edustajat väittävät naisen perheenjäsenille, että hän on tehnyt rikoksen tai käyttäytynyt sopimattomasti,

¹²⁶ Amnesty International, 06/2012, 19-20.

¹²⁷ *ibid.*, s. 30-33.

¹²⁸ Danish Immigration Service, 1/2015, s. 38.

¹²⁹ *ibid.*, s. 12, 38-39, 45, 51.

¹³⁰ *ibid.*, s. 34-35, 38.

¹³¹ International Crisis Group, 19.10.2012, s. 28.

¹³² Jamestown Foundation, 12.3.2015.

¹³³ RFE/RL 18.12.2014.

¹³⁴ Caucasian Knot, 27.12.2014.

jolloin nainen ehkä tapetaan perheen kunnian vuoksi. Naiset, joiden perheenjäseniä epäillään kapinallistaistelijoiiksi tai kapinallisten avustajiksi, ovat myös vaarassa tulla raiskatuksi. Usein raiskauksista ei tehdä ilmoituksia, koska tiedon leviäminen tuhoaisi uhrin tulevaisuuden.¹³⁵

On vaikea löytää varmaa tietoa siitä, kuinka todennäköisesti taistelijoiden avustamisesta epäiltyjä, matalan profiilin henkilöitä palautetaan Tshetsheniaan tai muualle Pohjois-Kaukasiaan toisilta Venäjän alueilta. Tanskan maatietopalvelu on tiedonhankintamatkoillaan kysynyt asiasta paikallisilta asiantuntijoilta. Korkean profiilin kapinallisia on surmattu jopa ulkomailla, ja on tietoja kapinallisepäilyjen luovuttamisesta takaisin muilta Venäjän alueilta sekä lähimaista, kuten Ukrainasta ja Valko-Venäjältä. Tanskan maatietopalvelun vuonna 2014 haastattelemista asiantuntijoista useimmat asiantuntijat eivät olleet kuulleet tapauksista, joissa matalan profiilin avustajapäilyjä olisi luovutettu takaisin Pohjois-Kaukasiaan muualta Venäjältä, eivätkä he voineet antaa selkeää vastausta siitä, tapahtuuko näin. International Crisis Groupin edustaja kuitenkin tiesi joistain tapauksista, joissa kapinallisepäilyjä tai avustamisesta epäiltyjä on pidätetty ja palautettu Tshetsheniaan muilta alueilta. Joskus tshetshenipoliisi pidättää ihmisiä Venäjän muilla alueilla, joskus paikalliset viranomaiset auttavat heitä. Tshetshenian sisäministeriön ekstremisminvastaisen toiminnan osasto on Kadyrovin väen hallussa, ja se voi toimia kaikkialla Venäjällä. Eräässä raportoidussa tapauksessa kyse oli avustamisesta Tshetshenian toisen sodan alussa vuonna 1999.¹³⁶

Etsintäkuulutetun voi olla vaikea siirtyä Venäjällä toiselle alueelle, ainakin jos etsintäkuulutus on liittovaltion laajuinen koska junalipun ostamiseen tarvitaan sisämaan passi ja tieto matkustajien henkilöllisyydestä on poliisin käytettävissä. Tiedonvaihto viranomaisten välillä tosin on huonoa. Se, saavatko viranomaiset tiedon ja toimivatko he sen vuoksi, vaikuttaa olevan tapauskohtaista ja riippuu muun muassa etsintäkuulutuksen tehneestä viranomaisesta sekä siitä, onko etsintäkuulutus paikallinen vai liittovaltion laajuinen. Liittovaltion etsintäkuulutettaman on vaikea päästä Venäjältä pois laillisesti, mutta Valko-Venäjän kautta se voi olla mahdollista.¹³⁷

Tshetsheniviranomaiset eivät välttämättä käytä virallisia kanavia epäillyn saamiseen takaisin Tshetsheniaan, vaan voivat hoitaa asian epävirallisia teitä. Tshetshenian viranomaisten edustajatkin sanoivat, että käyttävät liittovaltion laajuisia etsintäkuulutuksia vain harvoin, koska prosessi on työläs. He eivät kuitenkaan sanoneet käyttävänsä epävirallisia keinoja, vaan kertoivat, että avustajia on helpompi löytää Tshetsheniasta kuin sen ulkopuolelta.¹³⁸

5.3. Oikeuden saaminen ja rankaisemattomuus

Monien lähteiden mukaan Pohjois-Kaukasian tasavalloissa, etenkin Tshetsheniassa, ei toimi oikeusvaltio, eikä viranomaisten kaltoin kohtelemilla ole mahdollisuutta hakea oikeutta. Tavalliset ihmiset eivät uskalla ottaa viranomaisiin yhteyttä, koska he pelkäävät viranomaisia. Myös korruptio vähentää heidän halukkuuttaan vedota viranomaisiin.¹³⁹ Human Rights Watchin siteeraama FIDH:n puheenjohtaja Souhayr Belhassen sanoi vuonna 2011, että rankaisemattomuus sieppauksista ja kidutuksista on ollut Tshetsheniassa vallalla useita vuosia. Vain yhtä poliisia on rangaistu pidätetyn kiduttamisesta, ja Kadyrovin alaisia joukkoja ei koskaan vaadita tilille tekemistään rikoksista.¹⁴⁰ Tshetshenia on käytännössä Venäjän oikeusjärjestelmän ulkopuolella. Ingushian ja Dagestanin poliitikot eivät puhu yhtä rohkeasti kuin Kadyrov, mutta se ei tarkoita,

¹³⁵ Danish Immigration Service, 1/2015, 43, 51.

¹³⁶ *ibid.*, s. 68-72, 98-102. Tapaukseen liittyvien uutisartikkelien käännökset ovat Tanskan raportin liitteenä.

¹³⁷ *ibid.*, s. 68, 71-72.

¹³⁸ *ibid.*, s. 68-72.

¹³⁹ *ibid.*, s. 12; Kaliszewska, 2010, s. 32, 77-78; Górecki 2014, s. 29; Amnesty International, 06/2012.

¹⁴⁰ Human Rights Watch, 3.4.2011.

että liittovaltion lakeja noudatettaisiin näissäkään tasavalloissa.¹⁴¹ Ihmisoikeusaktivistien mukaan laki on Pohjois-Kaukasiassa vain keino päästä valtaan, eikä sen noudattaminen ole päämäärä.¹⁴²

Suurin osa oikeusistuimiin tulevista rikosjutuista liittyen kapinallisten avustamiseen tai muihin kapinallisyhteyksiin on tekaistuja. Tanskan maahanmuuttoviraston haastattelemat asiantuntijat arvioivat luvuksi noin 90 %. Näistä jutuista tuomitaan lähes aina. Usein ainut todiste on pakolla saatu kirjallinen tunnustus. Tunnustuksissa saatetaan kertoa täysin samat asiat ja mainita samat nimet, eli poliisi ei edes kehitä uusia tarinoita eri tapauksiin. Käytännössä tuomari voi ymmärtää tilanteesta, että syyte on tekaistu, ja tuomita mahdollisimman lievästi. Myös itsenäinen asianajaja voi työllään vaikuttaa tuomioon, kun taas valtion määräämä asianajaja ei yleensä juuri yritä auttaa asiakasta. Usein asiakasta syytetään monista eri rikoksista: esimerkiksi osallistuminen aseellisen ryhmän toimintaan, aseellisen ryhmän avustaminen, terrorismi sekä aseiden laiton hallussapito. Itsenäinen asianajaja voi huolellisella työllä saada osan syytteistä pois, mutta joka tapauksessa syytetty saa tuomion jostain rikoksesta. Voi kuitenkin olla, että tuomio on vain 2-3 vuotta eikä 15–20 vuotta, joka kaikista rikoksista olisi tullut.¹⁴³

Viranomaiset yrittävät rajoittaa itsenäisten asianajajien mahdollisuuksia toimia kapinaliikkeeseen liittyvissä tapauksissa. Lisäksi kapinallisia puolustavia asianajajia sekä tuomareita tai valamiehistöjä, jotka antavat vapauttavan tuomion, saatetaan painostaa ja uhkailla.¹⁴⁴ Poliisit ja muut viranomaiset eivät halua myöntää tehneensä virheitä, vaan mieluummin tuomitsevat syyttömän henkilön.¹⁴⁵

Lain mukaan kapinallisten avustamisesta voidaan tuomita vankeuteen maksimissaan 5 vuodeksi. Tavallinen tuomio on 1,5-2 vuotta. Tuomion pituuteen vaikuttavat monet seikat, kuten yhteistyön tekeminen viranomaisten kanssa – jos ilmoittaa olevansa syyllinen, saa alhaisemman tuomion – mahdolliset todisteet kidutuksesta sekä se, jos syytetyllä on pieniä lapsia. Tshetshenit kärsivät yleensä vankeustuomionsa Tshetsheniassa sijaitseissa vankiloissa.¹⁴⁶ Taistelijoiden tapaukset eivät yleensä päädy oikeusistuimiin, vaan tavallisesti heidät tapetaan ilman tuomiota.¹⁴⁷ Myös viime aikoina julkisuuteen on tullut uutisia kapinallisten avustajista, joita on Tshetsheniassa syytetty kapinallisten avustamisesta tai tuomittu vankeustuomioihin. Syyskuussa 2014 eräs mies tuomittiin vuodeksi vankeuteen ruoan toimittamisesta kapinallisille.¹⁴⁸

Viranomaisten tekemiä kidutuksia, sieppauksia ja muita väärinkäytöksiä vastaan ei yleensä saa oikeutta tuomioistuimien kautta. Tuomioistuimien puoleen kääntymistä ei edes pidetä mitenkään järkevänä, sillä niitä ei pidetä riippumattomina. Yleensä ongelmat pyritään ratkaisemaan suhteiden tai lahjusten avulla. Joskus siepattuja pyritään saamaan vapaaksi valtarakenteissa töissä olevien sukulaisten kautta tai maksamalla lahjuksia.¹⁴⁹

Viranomaisten toiminnasta tai toimimattomuudesta voi nostaa oikeusjutun. Uhrien kokemusten mukaan siitä ei kuitenkaan yleensä ole hyötyä, sillä useimmiten oikeusistuin hyväksyy viranomaisten toiminnan. Asian vieminen ylempään oikeusistuimeen on aikaa vievä prosessi, josta ei yleensä seuraa muutosta. Niinpä useimmat uhrit eivät vie tapauksiaan oikeuteen elleivät he aio

¹⁴¹ Kaliszewska, s. 77.

¹⁴² *ibid.*

¹⁴³ Danish Immigration Service, 1/2015, s. 14, 18-19, 34-51.

¹⁴⁴ *ibid.*

¹⁴⁵ *ibid.*, s. 38, 45.

¹⁴⁶ *ibid.*, s. 45-46.

¹⁴⁷ Kaliszewska, s. 81.

¹⁴⁸ RFE/RL 19.3.2015.

¹⁴⁹ Kaliszewska, s. 78-80.

viedä juttua Euroopan ihmisoikeustuomioistuimeen tai muuhun kansainväliseen tuomioistuimeen, jolloin voi saada merkittäviä rahakorvauksia.¹⁵⁰

Venäjän liittovaltion tasolle vetoaminenkaan ei näytä auttavan. Kun oikeudenloukkausten uhrin vetoavat liittovaltion viranomaisiin, nämä Amnestyn tutkimusten mukaan siirtävät asian aina takaisin alueelliselle tasolle, josta asia siirretään edelleen paikalliselle tasolle. Vastuuta valituksen tutkimisesta siirretään viranomaiselta toiselle. Tämä voi jatkua kuukausia tai vuosia, eikä tietoa tapahtumista ole lopulta edes saatavilla, koska aikaa on kulunut niin kauan. Yleensä lopulta ilmoitetaan, että tutkimukset keskeytetään tai suljetaan, tai ettei niitä edes aloiteta.¹⁵¹

Venäjällä toimivan kidutuksenvastaisen järjestön Committee Against Torturen edustajien mukaan järjestö alkoi saada valituksia Pohjois-Kaukasian paikallisista viranomaisista ensimmäisen kerran vuoden 2007 aikoihin. Pian ilmeni, että Tshetshenian syyttäjät eivät uskaltaneet toimia niitä paikallisia poliisijoukkoja vastaan, jotka vastasivat joko Kadyrovia lähellä olevalle Adam Delimhanoville, paikallisen hallinnon johtajalle Magomed Daudoville tai Tshetshenian erikoisjoukkojen OMONin komentajalle Alihan Tsakajeville. Syyttäjät kertoivat ihmisoikeusaktivisteille, että jos he ottaisivat näitä tapauksia ajaakseen, he ja heidän sukulaisensa joutuisivat uhkailluksi, kidutetuksi ja tapetuksi.¹⁵²

Memorial-ihmisoikeusjärjestön aktivisti Natalia Estemirova otti tapaukset tutkittavakseen, mutta hänet murhattiin. Ihmisoikeusaktivistit perustivat yhdistetyn liikkuvan ihmisoikeusryhmän (Joint Mobile Group) tutkimaan laittomia pidätyksiä ja ajamaan niiden uhrien asiaa. Ryhmät koostuvat muualta Venäjältä Tshetsheniaan tulevista lakimiehistä, jotka vaihtuvat säännöllisesti ja ovat jatkuvasti yhteydessä toisiinsa turvallisuushkien minimoimiseksi. Ryhmän tutkimissa tapauksissa laittomia pidätyksiä ja kidutuksia ovat tehneet muun muassa öljyrykmentti ja Tshetshenian OMON. Öljyrykmenttiä komentaa Adam Delimhanovin veli; Delimhanovin klaani on hyvin vaikutusvaltainen Tshetsheniassa. Öljyrykmentin tarkoitus on huolehtia Tshetshenian öljyputkien ja öljylaitosten turvallisuudesta. Sotien aikana öljyteollisuus lähes tuhoutui, joten sillä ei ole ollut paljon tehtävää varsinaisella toimialallaan, ja sen osastot tekevät, mitä haluavat. Öljyrykmentti on käytännössä oma armeijansa, ja sillä on omia epävirallisia pidätyskeskuksia.¹⁵³

Julkisuuteen – joko tuomioistuihin tai ihmisoikeusjärjestöihin – tulevat lähinnä laittomat sieppaukset ja murhat. Kidutustapauksista ei usein kerrota, sillä sitä pidetään kunniattomana. Erytisen kunniantonta olisi miehelle paljastaa itsen kohdistunut seksuaalinen väkivalta, jota myös käytetään valtakoneistossa kidutuskeinona. Tämä tilanne pyritään ensisijaisesti ratkaisemaan koston kautta kiduttajille.¹⁵⁴

Poikkeuksellinen tapaus, jossa viranomaiset ovat tutkineet asiaa kunnolla, on OMONin pidättämä ja kiduttama tshetshenialainen Islam Umarpashajev. Umarpashajev oli alun perin pitänyt lavastaa taistelijaksi ja surmata, mutta hänet vapautettiin, koska hänen pidätyksensä oli noussut julkisuuteen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuin oli kiinnittänyt asiaan huomiota, joten taistelijaksi lavastaminen ei olisi onnistunut uskottavasti. Aktivistit olivat myös saaneet selville hänen olinpaikkansa. Umarpashajev teki valituksen paikalliselle syyttäjälle, häntä uhkailtiin ja vaa-dittiin vetämään valituksensa pois. Tapaus siirrettiin Umarpashajevin suojelemiseksi liittovaltion syyttäjälle. Novaja Gazeta kertoi OMONin johtajan uhanneen avata tulen rikostutkijoita vastaan, jos nämä tulevat OMONin tiloihin. Rikostutkijoiden oli vaikea saada muilta viranomaisilta turvajoukkoja suojakseen OMONIin tehtävään vierailuun. Umarpashajev, hänen perheensä sekä

¹⁵⁰ Amnesty International, 06/2012, s. 57; Kaliszewska, s. 78-80.

¹⁵¹ Amnesty International, 06/2012, s. 56-57.

¹⁵² Reiter & Kalyapin, 8.9.2011.

¹⁵³ *ibid.*

¹⁵⁴ Kaliszewska, s. 79.

hänen valitustaan ajaneet ihmisoikeustyöntekijät olivat Human Rights Watchin tietojen mukaan vakavassa vaarassa valituksen vuoksi. Umarpashajevin tapauksen päätyminen kunnolla tutkittavaksi johtui julkisesta kohusta, joka tapauksen ympärille onnistuttiin saamaan aikaan.¹⁵⁵

5.4. Entisten kapinallisten paluu yhteiskuntaan

Ingushiassa on käytössä järjestelmä, joka mahdollistaa aseellisen ryhmän jäsenen antautumisen ja paluun normaaliin siviilielämään, mikäli tämä ei ole tehnyt vakavia rikoksia – käytännössä mikäli hän ei ole tappanut ketään. Entisten taistelijoiden sopeuttamisessa siviilielämään kerrotaan saadun aikaan lupaavia tuloksia, ja painostuksen väheneminen näkyy alueen rauhoittuneessa turvallisuustilanteessa. Monet yksityiskohtaiset tiedot järjestelmästä tosin perustuvat Ingushian viranomaisten kertomaan, joten niiden tarkkaa luotettavuutta on vaikea arvioida, mutta ainakin muun muassa Amnesty International ja International Crisis Group katsovat sillä olleen myönteistä vaikutusta.¹⁵⁶

Järjestelmä kehitettiin alun perin Dagestanissa, mistä se sovellettiin käytettäväksi Ingushiassa. Dagestanissa se kuitenkin lakkautettiin vuonna 2013. Sitä ennen siitä saatiin ilmeisesti hyviä tuloksia; vuonna 2012 Dagestanissa sovittelukomissio oli harkinnut 44 hakemusta ja tehnyt 35 hakemukseen myönteisen päätöksen, ja lisäksi se arvioi yli 100 valitusta viranomaisten tekemistä oikeudenloukkauksista. Alun perin hakemuksia tekivät vain avustajat ja kapinallisyhteyksistä epäillyt, mutta vähitellen myös todelliset kapinallistaistelijat alkoivat hakeutua järjestelmään. Dagestanissa järjestelmän toimintaa kuitenkin haittasi se, että siinä vaadittiin näkyvää julkista katumista televisiossa, mitä monet kapinalliset eivät halunneet tehdä. Monet kansalaisyhteiskunnan edustajat kritisoivat järjestelmää julkisen vallan propagandana.¹⁵⁷

Ingushiassa järjestelmä on toiminut epämuodollisemmin ja vähemmän julkisesti. Kapinallisten kanssa neuvotellaan muun muassa sukulaissiteiden avulla. Sovittelukomissio keskittyy johtajansa, Ingushian turvallisuusneuvoston puheenjohtajan Ahmed Kotijevin mukaan etenkin tuomionsa istuneiden kapinallisten integroimiseen takaisin yhteiskuntaan. Strategia on ensin neuvotella kapinallistaistelijan kanssa ja sopeuttaa hänet takaisin yhteiskuntaan, ja vasta sen jälkeen kertoa hänen tarinansa televisiossa hänen suostumuksellaan. Kotijev on kertonut, että komissio on huolehtinut kahdeksan kuukautta Doku Umarovin henkivartijana toimineen kapinallisen sopeuttamisesta takaisin yhteiskuntaan, ja hänelle on myönnetty valtion suojelua.¹⁵⁸

Ingushian presidentti Junus-Bek Jevkurov kertoi Amnesty Internationalille vuonna 2012, että järjestelmässä perheenjäsenet tuovat epäillyn aseellisen ryhmän jäsenen viranomaisille, ja tämä viedään FSB:n kuulusteltavaksi. Kuulustelut voivat johtaa joko rikostutkintaan ja pidätykseen tai siihen, että tapaus suljetaan ja henkilö pääsee vapaaksi. Mikäli rikostutkintaa ei avata, tasavalta lupaa henkilölle työ- tai opiskelupaikan. Syyskuussa 2011 järjestelmää helpottamaan perustettiin komissio, jonka tarkoitus on auttaa entistä taistelijaa sopeutumaan siviilielämään. Komissio myös tarvittaessa siirtää entisen kapinallisen perheenjäsenet muihin liittovaltion osiin, jos heidän turvallisuutensa sitä vaatii. Todennäköisesti tämä tarkoittaa verikoston uhkaa.¹⁵⁹

Kesällä 2014 Jevkurov kertoi, että 67 henkilöä on kääntynyt komission puoleen. Heistä kahdeksan sai pitkät vankeustuomiot kapinallistoiminnasta, mutta loput 59 saivat töitä ja pystyivät pa-

¹⁵⁵ HRW, 3.4.2011; Reiter & Kalyapin, 8.9.2011.

¹⁵⁶ Falkowski, 11/2014, s. 25-26; International Crisis Group, 19.10.2012, s. 30-31; Amnesty 6/2012, s. 12.

¹⁵⁷ International Crisis Group, 6.9.2013, s. 1-2, 21, 24; International Crisis Group, 19.10.2012, s. 30-31; Amnesty 6/2012, s. 12.

¹⁵⁸ International Crisis Group, 19.10.2012, s. 31 (myös alaviite 174).

¹⁵⁹ Amnesty, 2012 s. 12.

laamaan tavalliseen elämään. Jevkurovin Kommersant-lehdelle kertomien tietojen mukaan vain yksi kaikista 67:stä oli myöhemmin palannut kapinaliikkeseen. Caucasian Knot -sivustolle Jevkurov sanoi tosin, että nuo luvut vaativat vielä faktojen tarkistuksen.¹⁶⁰ Toukokuussa 2015 Jevkurov sanoi, että yhteensä 80 nuorta taistelijaa on viimeisen 4 vuoden aikana laskenut aseensa ja tullut armahdetuksi.¹⁶¹

Tammikuussa 2015 Ingushian Malgobekin alueen johtaja Adam Tshetshojev sanoi, että sopeuttamiskomission avulla oli onnistuttu palauttamaan Ingushiaan mies, joka oli ollut menossa Syyriaan taistelemaan IS:n riveissä. Hän oli jo Turkissa kouluttautumassa taistelemaan. Hänen sukulaisensa ottivat yhteyttä sopeuttamiskomissioon, ja viranomaiset saivat yhteyden mieheen ajoissa ja onnistuivat tuomaan hänet kotiin, jossa hän pyrkii palaamaan rauhalliseen elämään ja selvittää asiaa viranomaisten kanssa.¹⁶²

Maaliskuussa 2015 Jevkurovilta kysyttiin televisio-ohjelmassa, minkä takia sopeuttamiskomission kautta armahdettu entinen kapinallinen olikin tuomittu pitkään vankeustuomioon Tshetsheniassa. Jevkurovin mukaan mies ei ollut kertonut Ingushian viranomaisille kaikkea toiminnastaan, ja hän kehotti komission puoleen kääntyviä noudattamaan sääntöjä kertomalla kaiken.¹⁶³

Jamestown Foundationin Mairbek Vatshagajev suhtautui kesäkuun 2014 kirjoituksessaan komissioon skeptisesti ja piti sitä lähinnä propagandatyökaluna: hän kiinnittää huomiota suhteellisen vaatimattomiin lukuihin kolmen vuoden ajalta. Hänen mukaansa yksikään henkilö ei ole ollut FSB:n listoilla etsintäkuulutettuna, joten kyse on todennäköisesti lähinnä sellaisista ihmisistä, jotka ovat olleet mustalla listalla salafistiyhteyksien takia, ei todellisista taistelijoista.¹⁶⁴

5.5. Riskiryhmät

Amnestyn mukaan Ingushiassa ja muualla Pohjois-Kaukasiassa katoamisten uhriksi joutuneet ihmiset ovat usein, joskaan ei aina, kuuluneet muutamaankin riskiryhmään:

- aseellisten ryhmien jäseniksi epäiltyjen sukulaiset tai heihin muuten liittyvät henkilöt
- aiemmin pidätetyt ja kuulustellut tai kadonneet ja taas vapautetut henkilöt
- erityisen hartaiksi muslimeiksi tiedetyt¹⁶⁵

Uskonnon osalta asiaa voi muiden lähteiden perusteella tarkentaa siten, että radikaalimuslimeiksi ja salafisteiksi mielletyt ovat viranomaisten erityisen huomion kohteena ja voivat mm. joutua pidätysten ja ruumiintarkastusten kohteeksi, siepatuiksi ja tekaistujen rikosjuttujen kohteeksi.¹⁶⁶

Miehet ovat yleensä suuremmassa vaarassa. Suuri enemmistö Ingushiassa todennäköisesti viranomaisten sieppaamana kadonneista on miehiä (alle 5 % vuosina 2002–2010 kadonneista on naisia), ja virallisesti tiedossa olevat turvallisuusoperaatioissa surmatut ovat miehiä.¹⁶⁷ Nykyään kuitenkin naisillakin on suurempi vaara joutua kidutetuiksi, ja Tshetsheniassa etenkin Kadyrovin turvallisuusjoukot tekevät omien sukulaisnaistensa kunniamurhia rankaisematta.¹⁶⁸

¹⁶⁰ Caucasian Knot, 2.7.2014.

¹⁶¹ RFE/RL 19.5.2015.

¹⁶² Caucasian Knot, 25.1.2015.

¹⁶³ Caucasian Knot, 22.3.2015.

¹⁶⁴ Jamestown Foundation, 31.7.2014.

¹⁶⁵ Amnesty International, 06/2012, s. 22.

¹⁶⁶ Kaliszewska 2010 s. 73, Danish Immigration Service 1/2015 s. 32-33, 42.

¹⁶⁷ Amnesty International, 06/2012, s. 20, 22.

¹⁶⁸ Danish Immigration Service, 1/2015, 43, 51.

Tanskan maahanmuuttoviraston tiedonhankintamatkallaan haastatteleminen asiantuntijoiden mukaan ongelmat kohdistuvat epäiltyjen kapinallisten ja heidän avustajiensa lisäksi kapinallisten ja avustajien perheenjäseniin. Perheenjäseniin kohdistuvia ongelmia ovat esimerkiksi työn menetyksen uhka, vaara joutua tekaistun rikossyytteen kohteeksi, väkivallan uhka, jopa lasten uhkaaminen. Heitä saatetaan kutsua kuulusteltavaksi, mihin voi liittyä eritasoisia väkivaltaa. Heitä saatetaan myös painostaa tiedonantajiksi poliisin kuulustelun yhteydessä.¹⁶⁹

Lähisukulaisiin kohdistuu yhtä paljon painostusta kuin ennenkin, mutta nykyään kapinallisia ei enää ole yhtä paljon kuin aiemmin. Tanskan maahanmuuttoviraston haastatteleman IGC-tutkijan ja paikallisen ihmisoikeusaktivistin mukaan painostuksen ja uhan kohteeksi joutuvat vain lähimmät sukulaiset, käytännössä perheenjäsenet: isät, veljet, äidit ja sisaret. Suurin osa painostuksesta kohdistuu miespuolisiin perheenjäseniin. Tshetsheeniviranomaiset kiinnittävät vain harvoin huomiota kauempiin sukulaisiin, edes miespuolisiin serkkuihin. Tunnetaan kuitenkin yksittäistapaus, jossa sukulaiset setiin asti ovat joutuneet lähtemään tasavallasta.¹⁷⁰

6. Yhteenveto

Pohjois-Kaukasian kapinaliike on Tshetshenian sotien jälkeen muuttunut uskonnolliseksi taistelevaksi liikkeeksi. Viranomaisten tekemän vainon osalta tämä näkyy etenkin siinä, että myös salafistit tai heiltä vaikuttavat henkilöt joutuvat kärsimään pidätyksistä, kuulusteluista ja kidutuksista, joita kohdistetaan muuten kapinallisepäilyihin, kapinallisten avustajiksi epäiltyihin ja näiden perheenjäseniin. Viranomaisten toimintatavat ovat vuosien saatossa pysyneet pitkälti muuttumattomina. Tärkeimpiin muutoksiin kuuluu se, että ainakin Tshetsheniassa tekaistut oikeusjutut, jotka perustuvat kiduttamalla saatuihin tunnustuksiin, ovat tulleet katoamisen tilalle. Vaikka kapinallistoiminta on vähentynyt eikä viranomaisilla siten ole niin paljon tarvetta kapinallisten vastaiseen toimintaan, ihmisoikeustilanne alueella on edelleen vaikea ja oikeuden saamisen mahdollisuudet viranomaisten tekemiä oikeudenloukkauksia vastaan ovat huonot.

Turvallisuustilanne on 2010-luvun aikana helpottunut kapinallisten toiminnan vähenemisen myötä. Toiminnan heikkenemiseen on kuitenkin useita syitä, jotka voivat olla vain väliaikaisia, kuten Emiraatin johtajuuskriisi, kapinallisjohtajien surmaaminen ja taistelijavirran siirtyminen Syyriaan. Islamin nousu kapinaliikkeen motivaatioksi on lisännyt sen jäsenten kiinnostusta islamin nimissä taisteluun muualla maailmassa. Kehitys on toisaalta lisännyt hajaannusta kapinallisten keskuudessa, sillä etenkin osa tshetsheeneistä pitää oman alueen separatismia edelleen tärkeänä motivaationa. Radikaali-islamistisen taistelijajärjestön IS:n suosion kasvu pohjoiskaukasialaisten kapinallistaistelijoiden keskuudessa on merkittävimpiä viimeaikaisia kehityksiä ja voi muuttaa tilannetta Pohjois-Kaukasiassa, mikäli Emiraatin tilalle tai rinnalle tulevat IS:n periaatteiden mukaan taistelevat ryhmät.

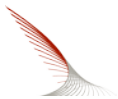
LÄHTEET

Amnesty International, 06/2012. Circle of Injustice.

http://www.amnestyusa.org/sites/default/files/3680_ingushetia_cover_contents_web.pdf (käyty 4.5.2015)

¹⁶⁹ Danish Immigration Service, 1/2015, 50-52.

¹⁷⁰ *ibid.*, s. 51-53.

BBC 9.3.2015. Ramzan Kadyrov – Putin's chief Chechnya ally. <http://www.bbc.com/news/world-europe-31794742> (käyty 21.5.2015)

BBC 9.12.2014. Chechnya profile – overview. <http://www.bbc.com/news/world-europe-18188085> (käyty 21.5.2015)

BBC, 20.11.2013. Chechens drawn south to fight against Syria's Assad. <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-24999697#> (käyty 15.5.2015)

Caucasian Knot, 27.4.2015. Infographics. Statistics of victims in Northern Caucasus Quarter 1 of 2015. <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/31546/> (käyty 18.5.2015)

Caucasian Knot, 22.3.2015. <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/31184/> Ingush leader urges persons appealing to Adaptation Commission tell the truth. (käyty 21.5.2015)

Caucasian Knot, 19.2.2015. Infographics. Total number of victims in Northern Caucasus in 2010–2014 under the data of the Caucasian Knot. <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/30858/> (käyty 18.5.2015)

Caucasian Knot, 31.1.2015. Infographics. Statistics of victims in Northern Caucasus for 2014 under the data of the Caucasian Knot. <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/30685/> (käyty 23.2.2015)

Caucasian Knot, 25.1.2015. Adaptation commission returns guy who was going to fight in Syria back to Ingushetia <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/30633/> (käyty 21.5.2015)

Caucasian Knot, 7.1.2015. Experts treat situation in North Caucasus as dangerous and predict escalation of conflict. <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/30456/> (käyty 24.2.2015)

Caucasian Knot, 29.12.2014. Imarat Kavkaz (Caucasian Emirate). <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/30497/> (käyty 24.2.2015)

Caucasian Knot, 27.12.2014. Illegal methods cannot be used against militants' families, said head of Ingushetia. <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/30372/> (käyty 21.5.2015)

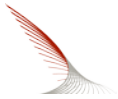
Caucasian Knot, 27.11.2014. Caucasians in the ranks of IS (ISIL). <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/30056/> (käyty 11.5.2015)

Caucasian Knot, 2.7.2014. Evkurov updates to "Caucasian Knot" information of "Kommersant" on militants' adaptation. <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/28592/> (käyty 21.5.2015)

The Central-Asia Caucasus Analyst, 29.4.2015. Islamic State reaches out to Georgia. <http://www.cacianalyst.org/publications/field-reports/item/13185-islamic-state-reaches-out-to-georgia.html> (käyty 15.5.2015)

Civil Georgia, 25.4.2015. Instability in wider region and risk of spillover. <http://www.civil.ge/eng/article.php?id=28217&search=> (käyty 15.5.2015)

Danish Immigration Service, 1/2015. Security and human rights in Chechnya and the situation of Chechens in the Russian Federation – residence registration, racism and false accusations. Report from the Danish Immigration Service's fact finding mission to Moscow, Grozny and Volgograd, the Russian Federation. <http://www.nyidanmark.dk/NR/rdonlyres/662FD8CA-B89C->

[438C-B532-591500571951/0/ChechnyaFactfindingreport26012015FINALinklforside.pdf](#) (luettu 9.2.2015)

Falkowski, Maciej, 11/2014. On the periphery of global jihad. The North Caucasus: The illusion of stabilization. OSW - Center for Eastern Studies. Point of View, number 45.
http://www.osw.waw.pl/sites/default/files/pw_46_ang_kaukaz-polnocny_net.pdf
(käyty 11.5.2015)

Górecki, Wojciech, 01/2014. *No change in the Russian Caucasus: The Winter Olympics Amid a Local War*. OSW Studies 47. Warsaw. Sähköinen versio:
http://www.osw.waw.pl/sites/default/files/praceosw-47-rosyjski_kaukaz_ang-net.pdf

Human Rights Watch (HRW), 4.3.2011. Russia: Complete torture case investigation.
<http://www.hrw.org/news/2011/03/04/russia-complete-torture-case-investigation> (käyty 13.4.2015)

International Crisis Group (ICG), 6.9.2013. The North Caucasus: The Challenges of Integration (III), Governance, Elections, Rule of Law.
http://www.ecoi.net/file_upload/1002_1379094096_the-north-caucasus-the-challenges-of-integration-iii-226-the-north-caucasus-the-challenges-of-integration-iii-governance-elections-rule-of-law.pdf (käyty 13.5.2015)

International Crisis Group (ICG), 19.10.2012. The North Caucasus: The Challenges of Integration (II), Islam, the Insurgency and Counter-Insurgency.
<http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/caucasus/221-the-north-caucasus-the-challenges-of-integration-ii-islam-the-insurgency-and-counter-insurgency.pdf> (käyty 15.5.2015)

Irish Times, 4.10.2014. Georgia's Pankisi Gorge feels the pull of Islamic State.
<http://www.irishtimes.com/news/world/europe/georgia-s-pankisi-gorge-feels-pull-of-islamic-state-1.1951555?page=1> (käyty 13.5.2015)

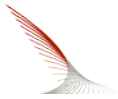
Jamestown Foundation, 24.4.2015. Caucasus Emirate Amir killed in Dagestan.
http://www.jamestown.org/regions/thecaucasus/single/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=43830&tx_ttnews%5BbackPid%5D=54&cHash=e66f3632b7aece0ba5d7ca0021538748 (käyty 29.4.2015)

Jamestown Foundation, 17.4.2015. Allure of Islamic State's Media Machine Attracts New Generation of Chechen Recruits.
http://www.jamestown.org/regions/thecaucasus/single/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=43809&tx_ttnews%5BbackPid%5D=54&cHash=54cdedc7a9478645ea2ed4bccea1dd9f

Jamestown Foundation, 19.3.2015. Kadyrov's Future Hangs in the Balance After Nemtsov Murder; Eurasia Daily Monitor. http://www.ecoi.net/local_link/299015/421526_en.html (käyty 13.5.2015)

Jamestown Foundation, 12.3.2015. Increased Insurgent Activity Reported in Chechnya; Eurasia Daily Monitor. http://www.ecoi.net/local_link/298619/421100_en.html (käyty 10.4.2015)

Jamestown Foundation 30.1.2015. *North Caucasus Militants Split Between Caucasus Emirate and Islamic State, as Radical Islam Gains Influence in Region*, Eurasia Daily Monitor.
<http://www.refworld.org/docid/54cf7efe4.html> (käyty 23.2.2015)

Jamestown Foundation, 16.1.2015. Rift Between Supporters of Caucasus Emirate and IS Deepens in North Caucasus. http://www.ecoi.net/local_link/294639/415521_en.html (käyty 24.2.2015)

Jamestown Foundation, 9.1.2015. The North Caucasus in 2014: The Year in Review; Eurasia Daily Monitor. http://www.ecoi.net/local_link/294158/414991_en.html (käyty 24.2.2015)

Jamestown Foundation, 31.7.2014. Ingushetia's Yevkurov Appears to Back Blood Revenge Against Militants' Relatives; Eurasia Daily Monitor. http://www.ecoi.net/local_link/282497/399626_en.html (käyty 18.5.2015)

Jamestown Foundation, 7.2.2014. Islamist North Caucasus Rebels Training a New Generation of Fighters in Syria. http://www.ecoi.net/local_link/269753/384734_en.html (käyty 15.5.2015)

Kaliszweska, Iwona, 12/2010. Everyday Life in North Caucasus. COI Unit – Office for Foreigners. Sähköinen versio osoitteessa:

http://sm32.home.pl/wikp/images/Raporty_ekspertow/Binder1_Kaukaz_ang.pdf

Novaja Gazeta no.7 / Novaja Gazeta -taskukirja. Into. Keuruu. 2010.

artikkelit:

Tshelysheva, Oksana: Venäjän sotilasdoktriini ja Kaukasian kriisi. s. 23–36. Suomennos: Maria Sjövik.

Bobrova, Olga: Kaukasian Emiraatti. Valtio, jota ei ole olemassa. s. 37–50. Suomennos Veli Itäläinen.

Latynina, Julia: Jihadin uusi ideologia. s. 51–59. Suomennos: Veli Itäläinen.

Radio Free Europe / Radio Liberty (RFE/RL), 19.5.2015. Jevkurov says insurgency 'defeated' in Ingushetia. <http://www.rferl.org/content/caucasus-report-yevkurov-ingushetia-insurgency-defeated/27025274.html> (käyty 21.5.2015)

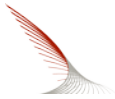
Radio Free Europe / Radio Liberty (RFE/RL), 12.5.2015. Key allegations of Nemtsov War report. <http://www.rferl.org/content/russia-ukraine-nemtsov-report-key-allegations/27012228.html> (käyty 13.5.2015)

Radio Free Europe / Radio Liberty (RFE/RL), 29.4.2015. Uzbek, Chechen militant groups fight alongside Islamists in major Syrian offensive. <http://www.rferl.org/content/islamic-state-uzbek-chechen-militant-groups-syria/26984992.html> (käyty 30.4.2015)

Radio Free Europe / Radio Liberty (RFE/RL) / Under the Black Flag, 27.4.2015. Criminal case opened against two Chechens suspected of fighting in Syria. <http://www.rferl.org/content/chechens-criminal-case-syria-fighting/26981356.html> (käyty 30.4.2015)

Radio Free Europe / Radio Liberty (RFE/RL), 27.4.2015. Amid crackdown, another IS-linked militant reported killed in Daghestan. <http://www.rferl.org/content/islamic-state-militant-daghestan-crackdown/26980631.html> (käyty 30.4.2015)

Radio Free Europe / Radio Liberty (RFE/RL), 20.4.2015. Caucasus Emirate leader killed in Daghestan. <http://www.rferl.org/content/north-caucasus-insurgency-leader-killed/26967655.html> (käyty 30.4.2015)

Radio Free Europe / Radio Liberty (RFE/RL) / Under the Black Flag, 9.4.2015. Georgian NGO: Border guards to blame for letting Pankisi teens fly to Turkey.

<http://www.rferl.org/content/georgia-ngo-blames-officials-for-pankisi-teens-in-turkey/26947233.html> (käyty 13.5.2015)

Radio Free Europe / Radio Liberty (RFE/RL) / Under the Black Flag, 23.3.2015. Kremlin envoy warns IS 'recruiting North Caucasus students'.

<http://www.rferl.org/content/isis-recruiting-caucasus-students-russia-moscow-kremlin/26915795.html> (käyty 10.4.2015)

RFE/RL - Radio Free Europe/Radio Liberty, 19.3.2015: Chechen Man Faces Trial For Feeding Alleged Militant. http://www.ecoi.net/local_link/299209/421737_en.html (käyty 10.4.2015)

Radio Free Europe / Radio Liberty (RFE/RL), 5.3.2015. Kremlin is concerned about IS links to North Caucasus militants. <http://www.rferl.org/content/russia-concern-islamic-state-north-caucasus-links/26883529.html> (käyty 14.4.2015)

Radio Free Europe / Radio Liberty (RFE/RL) / Under the Black Flag, 27.2.2015. Court Jails Russian For Fighting With Caucasus Emirate, Islamic State In Syria.

<http://www.rferl.org/content/russian-national-syria-islamic-state-fighting/26873130.html> (käyty 21.5.2015)

Radio Free Europe / Radio Liberty (RFE/RL), 19.1.2015. The unstoppable rise of Ramzan Kadyrov. <http://www.rferl.org/content/profile-ramzan-kadyrov-chechnya-russia-putin/26802368.html> (käyty 21.5.2015)

Radio Free Europe / Radio Liberty (RFE/RL), 18.12.2014. Putin warns Kadyrov in connection with reprisals against militants' families. <http://www.rferl.org/content/putin-kadyrov-chechnya-reprisals/26751406.html> (käyty 13.5.2015)

Radio Free Europe / Radio Liberty (RFE/RL) / Caucasus Report, 30.8.2014. Chechens now fighting on both sides in Ukraine. <http://www.rferl.org/content/caucasus-report-chechens-fighting-for-ukraine/26558104.html> (käyty 13.5.2015)

Reiter, Svetlana & Kalyapin, Igor / OpenDemocracy, 8.9.2011. Behind the scenes at death squads of Chechnya. <https://www.opendemocracy.net/od-russia/svetlana-reiter-igor-kalyapin/behind-scenes-at-death-squads-of-chechnya> (käyty 13.4.2015)

Volatile Borderland: Russia and the North Caucasus, 2011. The Jamestown Foundation. Edited by Glen E. Howard.

artikkeli: McGregor, Andrew: *Military Jamaats in the North Caucasus: A Continuing Threat.* s. 237–264.